

Utorak, 24. maj 2005.
Svedok Fatmir Limaj
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 14.43 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Nažalost, poslednja sednica u ovoj sudnici malo je prekoračila vreme, zato smo i mi počeli malo kasnije. Gospodine Limaj, želim da vas podsetim na svečanu izjavu koju ste dali na početku svog svedočenja. Ona i dalje važi. Izvolite, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

svedok Fatmir Limaj

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC WHITING – NASTAVAK

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, juče na kraju dana govorili smo o izjavi Jakupa Krasniqija i u tom intervjuu listu *Koha Ditore* od 11. i 12. jula. I u tom intervjuu on je rekao: "OVK je redovna vojska, ima štab i vojnu hijerarhiju, to je organizovana vojska". Kada je vama ta izjava predložena, vi ste rekli da to nije bilo tačno u to vreme. Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li se sećate da ste učestvovali u pravljenju jednog dokumentarnog filma o Sadiku Shali?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sadik Shala je ubijen u Orahovcu/Rahovec. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate kog datuma je on poginuo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 19. jula.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dokumentarni film o Sadiku Shali je napravljen i objavljen 2002. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mora da je tako, jer ne znam tačno koja je to bila godina. Moguće je da je bilo te godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi nemate nikakvog razloga da mislite da je bilo neke druge godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to je bilo posle rata?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Da, to je bilo posle rata, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste govorili istinu u tom dokumentarnom filmu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sam dao opis. Dao sam generalni opis. Znete, kao što je to u dokumentarnim filmovima, pokušavate da date generalni opis ličnosti i lik mučenika.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moje pitanje je bilo, gospodine Limaj, da li ste govorili istinu u onome što ste rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. I moj odgovor, koji sam upravo dao, da u tim slučajevima kada pokušavate da opišete biografiju mučenika pokušavate da opišete njegovu ličnost. I ja sam nastojao da govorim istinu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pogledajmo onda šta ste rekli u tom dokumentarnom filmu o organizaciji OVK. Rekli ste da je ta organizacija osnovana i postala javno poznata 14. juna 1998. godine. A tog datuma je Jakup Krasniqi dao svoju prvu javnu izjavu. To je snimak iz dokaznog predmeta Tužilaštva P34, snimak broj 5.

TUŽILAC WHITING: Mislim da je potrebno da uključimo sistem *Sanction*.

(video snimak)

Novinar: 1998. godine Jakup Krasniqi je prvi put javno nastupio kao portparol OVK, što je izazvalo veliki odjek u međunarodnoj javnosti?

Fatmir Limaj: Tačno. Planine Beriša/Berishë su bile svedoci specijanih dana, koji su istorijski dani za istoriju OVK preko javnog pojavljivanja portparola OVK. Po prvi put, gospodin Krasniqi daje javnu izjavu, odatle, iz kuće porodice Shala, iz njihove Kullas je dao svoju prvu izjavu u ime OVK i kao portparol Oslobodilačke vojske Kosova. Mislim da je to bio jedan od najvažnijih trenutaka u našem ratu za oslobođenje, jer je to bio trenutak kada je naš rat za oslobođenje ušao u novu fazu, u fazu koja je pokazala svetu, međunarodnoj i domaćoj javnosti da je OVK jedna organizovana struktura sa autentičnom političkom i vojnom strukturom, sa jasnom vizijom i jasnom političkom i vojnom platformom i da su ljudi koji su bili u OVK bili spremni da idu do kraja da bi postigli ciljeve. Značaj prvog pojavljivanja gospodina Krasniqija i njegovog prvog obraćanja...

(kraj video snimka)

SUDIJA PARKER: Želeo bih da zahvalim prevodiocu što je tako uporno nastojao da drži korak sa brzinom video snimka.

TUŽILAC WHITING: Ne znam da li je za prevodice bolje sa ovog snimka... da li je bolje da se čita. Nisam siguran. Išlo je veoma brzo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, gospodine Limaj, vi ste u tom dokumentarnom filmu rekli da tom prilikom kada je gospodin Krasniqi dao svoju prvu izjavu 14. juna 1998. godine, kada ste vi bili prisutni, rekli ste da je to jedan od najvažnijih trenutaka "u našem ratu za oslobođenje", citiram "jer je to bio trenutak kada je naš rat za oslobođenje ušao u novu fazu, u fazu koja je pokazala svetu, međunarodnoj i domaćoj javnosti da je OVK jedna organizovana struktura sa autentičnom političkom i vojnom strukturom." To je bilo tačno, gospodine Limaj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je vaše tumačenje ovog intervjua. U intervjuu se kaže nešto drugo. Stvari koje ste vi pomenuli da je to bio jedan važan trenutak i da je OVK ušla u jednu novu fazu, to je sve istinito. To je bila nova važna faza, zato jer je OVK ulazila u novu fazu svog postojanja, a nakon toga su događaji usledili. Kada sam govorio o tome, rekao sam da je to važna faza za OVK, jer je to po prvi put da se portparol OVK javno obratio javnosti. A osim toga, bilo je važno zbog toga što je OVK ulazila u fazu u kojoj je postajala organizovana struktura i kada će ona voditi rat kao vojska. To sam mislio kada sam ono izgovorio u intervjuu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, mogu da vam dam tekst ako želite, a možemo ponovo da vidimo i snimak, ali vi ovde tvrdite – to jest ja tako razumem – da je to nova faza kada je reč o prisustvu u javnosti, da je to prvi put, prva javna objava u ime OVK, te da ova nova faza objavljuje postojanje OVK i da pokazuje celom svetu da je Oslobodilačka vojska Kosova formirana, i da već 14. juna 1998. godine ima svoju strukturu. Zar niste to rekli, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, naravno da su stvari koje sam rekao o gospodinu Krasniqiju tačne. Ali sam takođe rekao da je OVK ulazila u novu fazu, a nova faza ne znači samo pojavljivanje portparola u javnosti. Nova faza znači promenu u organizaciji, govori se o ulaska u novu fazu rata. I pojavljivanje Jakupa Krasniqija je simbol novih događaja i novog razvoja u budućnosti. I to što sam rekao ja tako tumačim. Vi možete da mi ponovite te reči, ali ja sam to ovako tumačio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali gospodine Limaj, ovo kako vi danas tumačite ove reči, nema očigledno mnogo veze sa onom izjavom Jakupa Krasniqija koju je dao u javnosti - vaš opis nove faze rata, kada u izjavu, u stvari, stavljate dve stvari zajedno. Jakup Krasniqi se obratio javnosti da bi svetu otkrio organizovanu OVK. Zar nije to ono što ste vi rekli, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Molim vas. Molim vas, časni Sude. Ako pratite logiku ljudi koji su napravili ovaj dokumentarni film, onda ćete videti da su prvo stavili izjavu Jakupa Krasniqija a onda moju. Moja izjava je da je pojavljivanje Jakupa Krasniqija u očima javnosti značilo novu fazu za OVK i mislim da je to jasno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ostanimo na trenutak na organizaciji OVK. Da li se sećate da je 23. februara 1998. godine Robert Gelbard, Specijalni izaslanik Sjedinjenih američkih država za region, opisao OVK kao teroriste? Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Sećam se toga, a takođe se sećam i druge izjave iz koje se vidi da je on tada dao nepromišljen opis, i to je za nas, u stvari, bio šok.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Skoncetrišimo se na trenutak onda na prvu izjavu od 23. februara. OVK je na tu izjavu reagovala tako što je pokušala da pokaže svetu da se ne radi o terorističkoj organizaciji i da ona uopšte nije ličila na druge takozvane terorističke organizacije poput organizacija *IRA* [Irish Republican Army] ili *ETA* [Euskadi Ta Askatasuna]. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: OVK je želela da pokaže nešto drugo. OVK je želela da pokaže da je organizacija čiji je cilj jedan jedini, a to je oslobođenje zemlje. Svojim akcijama ta organizacija je želela da pokaže da su mete njenih akcija, ne teritorije izvan Kosova/Kosovë, već samo Srpska policija i vojska na teritoriji Kosova/Kosovë. I meni lično nije se dopadalo kada je OVK opisivana kao teroristička organizacija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi niste smatrali da je OVK teroristička organizacija, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Naravno da nisam smatrao da su teroristi... izvinjavam se, da je OVK teroristička organizacija. U početku je to bio gerilski pokret, a onda je to postala spontana narodna pobuna. A zatim su vršeni stalni napori kako bi se napravio taj pokret koji bi štitio nezavisnost Kosova/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da se zadržimo na trenutak na tom pitanju terorističke organizacije u smislu da vi smatrate da OVK nije bila poput organizacija *IRA* i *ETA*. Da li je to tačno? Bila je drugačija od tih grupa?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ja ne znam kako su organizovane *IRA* ili *ETA* tako da ne mogu da analiziram šta predstavljaju te organizacije. Ne mogu ovde da pravim bilo kakvu razliku, niti mogu da kažem na koji način su se one razlikovale.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali vi ste smatrali da su *IRA* ili *ETA* terorističke organizacije a da OVK nije teroristička organizacija, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije bilo ono što smo mi mislili. To je bilo opštepoznato u svetu. Ljudi su o tome govorili. Tako ih je okarakterisao zapadni svet.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, izvinite što vas prekidam, ali mene interesuje šta ste vi mislili. Da li ste i vi tako mislili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ponovo kažem. Nije bilo o čemu da se misli, jer su tako okarakterisane od strane javnog mnjenja u svetu, i dakle to smo dobili od svetskog javnog mnjenja i mi nismo želeli da budemo isto tako okarakterisani i to je sigurno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste se složili sa tim da OVK nije teroristička organizacija a da *IRA* ili *ETA* jesu terorističke organizacije. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, siguran sam da je OVK nastavila da radi ono što je radila do tada i da nije došlo do martovskih događaja, da bi postojala velika opasnost, veliki rizik, da OVK bude okarakterisana kao teroristička organizacija. Kao i upozorenje gospodina Gelbarda da ukoliko OVK nastavi tim putem da će dospeti na spisak terorističkih organizacija. Dakle, martovski događaji i greške koje su napravile

Srpske vlasti i policija omogućile su to da OVK ne bude okarakterisana kao takva, mislim kao teroristička organizacija. A OVK u to vreme nije imala jasne ciljeve i jasne akcije. Dakle, OVK je u to vreme više bila narodna pobuna. To je postala narodna pobuna i to je učinilo da nas drugi ljudi ne vide kao terorističku organizaciju. Tako smo to izbegli. Mada je bilo takvih pokušaja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, samo da nešto razjasnimo oko ove tačke. Pokazaću vam jedan video snimak iz intervjua koji smo videli juče. To je insert broj 9, iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P36.

(video snimak)

(kraj video snimka)

prevodioci: Prevodioci su odlučili da ne prevode zbog primedbi koje su stavljene ranije. Zbog toga je potrebno da znamo da li je potrebno da čitamo ove odlomke ili ne.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, po mom mišljenju, bolje je da se ne čita. Lakše je da se ne čita. Međutim, na taj način nastaje problem u transkriptu, jer titlovi koji se vide na snimku, nema ih u transkriptu. Međutim, to može da se reši kasnije. Možemo da obezbedimo transkript ovoga što je emitovano. Ali ja sam... ja ne znam šta drugi misle.

SUDIJA PARKER: Mislim da je mnogo praktičnije da se to obezbedi kasnije i da se uključi u transkript.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Što će, takođe, olakšati život prevodiocima.

TUŽILAC WHITING: To je vrlo važna stvar.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi...

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se što prekidam. Ali mislim da smo u prethodnim prilikama kada smo slušali određene inserte ovde, da je potvrđena izvesna neusklađenost između reči koje su izgovarane na snimku i transkripta koji se vidi na snimku. Prema tome, ta pisana reč ponekad odstupa od onoga što prevodioci govore. Tako da je moja poenta da to može biti od važnosti u nekom trenutku. Ja ne želim da otežam posao prevodiocima, ali znam da se to događalo ranije.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA PARKER: Predlažemo, kao i ranije, da ostavimo zastupnicima da identifikuju odstupanja ukoliko do toga dođe i da međusobno rasprave kako da se to razreši. Ukoliko je i bilo razlika, čini se da većinom nisu bile bitne za suštinu ovog predmeta. Međutim,

ukoliko bi se javile neke materijalne teškoće, to pitanje onda može da se pokrene i strane onda mogu o tome da se dogovore.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, kažete... čuli ste i videli u ovom insertu da ste rekli da Oslobodilačka vojska Kosova nema ništa zajedničko sa organizacijama *ETA* ili *IRA* ili drugim terorističkim organizacijama. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, mislim da su letnji događaji pokazali da je to postao narodni ustanak. Dakle, koliko je meni poznato, razvoj događaja na Kosovu/Kosovë, letnji razvoj događaja, pokazali su da je to bio narodni ustanak.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A nije postala narodna pobuna posle događaja u Prekazu/Prekaz?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da je to bila prekretnica. To je bilo važno, to je bila ključna tačka za pokretanje događaja u leto, u leto 1998. godine. Ja mislim, naravno, da su događaji u Prekazu/Prekaz bili prekretnica za kasniji razvoj događaja, dakle, koji su vodili kasnijem razvoju događaja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li vi to pokušavate da sve što se događalo na neki način potisnete u kasniji deo 1998. godine? To jest da događaje iz marta i aprila pomerite u letnje događaje a zatim letnje događaje u jesenje? Da li vi to pokušavate da svojim svedočenjem učinite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, časni Sude. U stvari, ja sam ovde voljan, ja sam spreman da raspravljamo o događajima nedelju po nedelju sve do leta, čak i jeseni. I mogu da vam kažem iz nedelje u nedelju šta se događalo. Naravno, govorim tu o događajima u jednom periodu, u jednoj fazi. Ali ako želite da govorimo o tim događajima nedelju po nedelju, mogu i to da uradim. Ali pošto vi govorite da je OVK bila organizovana ranije, to prosto nije tačno, jer ja sam pratio razvoj OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da se zadržimo na ovom video snimku koji smo upravo videli, gde ste vi govorili o OVK. Rekli ste da ste želeli da pokažete svetu da OVK nije kao neke druge organizacije u Evropi, da nema ništa zajedničko sa organizacijama kao što su *IRA* i *ETA*. A to je bilo u vreme... to se događalo još u februaru i martu, kada ste vi pokušavali da pokažete svetu da vi niste kao *ETA* ili *IRA*. Zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mi smo želeli da pokažemo svetu da mi nismo imali terorističke ciljeve. Još i od ranije a ne samo od marta i aprila, kako vi kažete. Nijedna organizacija ne voli da je proglase terorističkom organizacijom, tako da je izjava koju je dao gospodin Gelbard bila znak za uzbunu. To je za nas bilo vrlo opasno, jer je dolazilo od veoma poznate ličnosti. I u to vreme stalno je postojala opasnost da će OVK biti opisana kao teroristička organizacija, mada mi to nismo želeli. Ali kao što sam rekao, kasniji događaji učinili su da postane drugačije. Tako da nas više nisu kvalifikovali kao teroriste - zbog kasnijeg razvoja događaja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, drugog dana vašeg svedočenja opisali ste OVK u ranim mesecima, recimo, u martu, aprilu i maju, kao gerilsku vojsku?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Trećeg dana vašeg svedočenja, kada ste govorili o Orahovcu/Rahovec, rekli ste da je OVK i dalje bila gerilska vojska. Rekli ste da OVK još mora da prođe dugačak put dok se... dok se ne uskladi sa novom realnošću. I da je još uvek bila u totalnoj konfuziji, da je bila jedna gerilska organizacija. Da li se sećate tog svedočenja, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da sam rekao malo drugačije. Rekao sam da je Orahovac/Rahovec primer koji pokazuje kakva je zbrka vladala u to vreme. Ali događaji koji su usledili nakon 29. maja... OVK nakon 29. maja nije imala niti gerilske jedinice, niti bilo kakve druge jedinice i vi ovde pokušavate da kažete da je OVK bila dobro organizovana i tako dalje. Dakle, događaji iz tog vremena su dali znak za uzbunu i naterali nas da se organizujemo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Posle 29. maja OVK je počela da vodi frontalni rat, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam šta mislite kada kažete "frontalni rat"? Rekao sam da je 29. maja, bez ikakve vojne operacije, Mališevo/Malishevë sprečilo da Srpske snage uđu u grad, jer su na ulazu u Mališevo/Malishevë bile razmeštene razne jedinice.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prekinuću vas ovde. Kad kažem frontalni rat, mislim na to da je OVK počela da vodi direktne borbe sa Srpskim snagama – lice u lice. To je bila strategija posle 29. maja, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kada su jedinice bile razmeštene na ovim pozicijama, došlo je do konfrontacije u nekoliko slučajeva. Ali u nekim drugim slučajevima nije došlo ni do kakvih konfrontacija sve do kraja jula. Na primer, u Orahovcu/Rahovec nije bilo konfrontacije sve do borbi u Orahovcu/Rahovec. Isto je bilo i sa Klinom/Klinë. Došlo je do sukoba u Blacu/Bllacë iz pravca Dulja/Duhël i došlo je do sukoba u klanu Lapušnik/Llapushnik s vremena na vreme, a i na nekim drugim mestima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to su bili frontalni sukobi a ne gerilski sukobi, da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, kada su tamo uspostavljena ta mesta, to je bio frontalni sukob, jer je bilo poznato da je OVK bila razmeštena na tim položajima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ramiz Qeriqi je svEDOČIO da je 14. juna – što je uzgred budi rečeno, isti datum o kom ste vi govorili na onom video snimku koji smo danas nešto ranije videli kada ste govorili o prvoj javnoj izjavi Jakupa Krasniqija – "14. juna", rekao je "mi smo se pojavili otvoreno u javnosti kao vojska. To je bio frontalni rat." On je rekao u ovoj sudnici: "Od 14. juna mi smo prešli u frontalne napade i to više nije bio gerilski rat." Vi se slažete s tim, zar ne gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ovo je primer kako su se stvari razvijale. Od Likovca/Likoc do Mališeva/Malishevë, tako su se stvari razvijale. Ovo je

primer do tog datuma o kome govori gospodin tužilac ovde. Do tog datuma to je bila gerilska jedinica. Ali posle toga, izvodile su se javne akcije, ako mogu tako da kažem i oformljena je linija. I u stvari, ako mogu tako da kažem, oni su samo kopirali ono što su radile druge jedinice na drugim mestima. Ali u početku oni su bili gerilska jedinica i radila je iste stvari kao ostale gerilske jedinice na drugim mestima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, taj gerilski način ratovanja promenio se sredinom juna 1998. godine. To je vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, upravo tako. To je faza u koju smo ušli. OVK je iz faze gerilske borbe ušla u novu fazu, u novim okolnostima i Glavni štab nije bio spreman da odgovori na taj ustanak, na ono što se događalo na terenu. Tako da su oni na početku delovali kao gerilske jedinice a posle toga se ušlo u novu fazu i uloženi su naponi da se pronađu drugi oblici organizovanja OVK. Čak i sastanak sa gospodinom Krasniqijem se na to odnosio. Događaji na terenu su pokazali da...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prekinuću vas ovde, jer mislim da ste odgovorili na moje pitanje. Da se vratimo na pitanje kolaboracionista. Slažete se, zar ne, sa onim što je Jakup Krasniqi rekao u ovoj sudnici, da su komandanti OVK imali diskreciono pravo da identifikuju i da se pozabave kolaboracionistima? Pročitaću vam konkretno šta je on rekao. Rekao je: "Operativne jedinice su bile međusobno odvojene ali su mogle da donose vlastite odluke. Kada je neka osoba radila na štetu OVK, kada je takva osoba imala informacije i davala ih režimu u Beogradu o pokretima OVK, u tim situacijama jedinica je imala sva diskreciona prava da deluje a da pri tome ne traži nikakvo dodatno odobrenje za takvo delovanje." To je bilo tako, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vi možete da interpretirate izjavu gospodina Krasniqija kako želite, ali ja vam ovde kažem ono što ja znam i ono kroz šta sam prošao. Časni Sude, kada je reč o napadima na Srpsku policiju, to su bili direktni napadi, jer mi smo bili u ratu sa Srpskom policijom i onima koji su aktivno učestvovali u Srpskim snagama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja govorim o kolaboracionistima?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vi ste... Gospodine tužioče, vi ste ovde toliko mistifikovali termin "kolaboracionisti" i da vam iskreno kažem, ja ne znam da li bi se ovde, takođe, i moji roditelji smatrali kolaboracionistima. Ja govorim o onima koji su aktivno učestvovali u nasilju, u hapšenjima, u ubistvima, zajedno sa Srpskom policijom. I oni jesu bili naša meta. Za mene su takvi ljudi kolaboracionisti, a ostali nisu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ne govorim ko su bili kolaboracionisti. Samo govorim o tome ko je imao tolika ovlašćenja da odluči ko su kolaboracionisti. I ono što ja vama kažem, gospodine Limaj... gospodine Limaj, saslušajte moje pitanje. Ja sam vam predočio ono što je rekao gospodin Krasniqi, a to je da su pojedini komandanti imali ovlašćenja da odluče ko je bio kolaboracionista a ko nije bio. Da li se slažete s tim ili ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ponovo pokušavam da vam objasnim sledeće. Za nas su kolaboracionisti bili oni koji su aktivno učestvovali u Srpskoj policiji. Mi smo bili u otvorenom ratu s njima. Nije postojao nikakav specijalan zahtev našim ljudima da se

bore protiv Srpske policije, ali ko god se borio zajedno sa policijom, bio je naša meta, naša vojna meta. Tako sam ja to shvatio. A kako je gospodin Krasniqi shvatio, ja ne znam. Ako vi pokušavate da tumačite njegove reči drugačije, ja se s tim ne slažem. Jer moja cela aktivnost pokazuje potpuno drugačiji pristup.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi i dalje ne slušate moje pitanje. Moje pitanje glasi: ko je imao ovlašćenje da odluči ko je kolaboracionista? To su bili samo komandanti. Oni su mogli da odluče da li je neko u njihovom selu ili u njihovom području bio kolaboracionista. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, pokušaću da vam ponovo odgovorim. U konkretnom selu, recimo, u slučaju da Srpska policija i kolaboracionisti napadnu stanovništvo ili preduzmu neku operaciju, komandant te jedinice ima dozvolu da preduzme akcije protiv te policijske jedinice ili da napadne policijske patrole ili da pokrene direktni napad.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi se slažete sa gospodinom Krasniqijem, zar ne, da nije bilo nikakvih postupaka, nije... nije bilo suđenja, nije bilo istrage, nije bilo rasprave za ljude koji su bili optuženi da su bili kolaboracionisti?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U potpunosti se slažem da u to vreme nismo imali te stvari. Ali ne znam šta mislite pod tim kada kažete "ljudi koji su bili optuženi"? Kada je reč o onima koji su direktno učestvovali, za tako nečim nije ni bilo potrebe. A kada je reč o drugima, u potpunosti se slažem da nije bilo takvog postupka, takvih suđenja u to vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da razgovaramo... da se vratimo na trenutak kada ste vi došli na Kosovo/Kosovë. Pre nego što ste došli na Kosovo/Kosovë u martu 1998. godine, živeli ste u kući sa Ismetom Jasharijem u Švajcarskoj. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam živio u kući sa Ismetom Jasharijem dok sam bio u Švajcarskoj. Živeo sam sam. Ali sam bio s njim u kontaktu. Poznavali smo se. Išao sam kod njega u posete, on je dolazio kod mene. Zajedno smo odlazili na skupove. Dakle, družili smo se. Tamo smo se upoznali. Nisam živio u kući Ismeta Jasharija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste ikada živeli s njim, bilo u njegovoj kući, bilo na nekom drugom mestu u Švajcarskoj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Moguće da jesam, časni Sude, pre nego što sam našao stan, jer sam menjao stanove. Možda sam ovde pogrešio. Ali moguće je kada smo se selili iz jednog stana u drugi u jednom gradu, moguće je da sam ostao nedelju dana sa prijateljem ili kod neke porodice i možda se to desilo i trajalo četiri do pet dana ili najviše nedelju dana, dok nisam našao stan. Međutim, kasnije sam imao svoj vlastiti stan. I tamo sam imao svoje nećake i uglavnom najviše vremena sam proveo kod nećaka. Stanovao sam najviše kod Haxhi Shale u stanu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada spominjete nećake, na koje nećake mislite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim na svoje nećake koje sam spomenuo pre dva, tri dana. Mislim na svoje nećake iz Klečke/Klečkë, jer neki od njih žive u Švajcarskoj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li nam reći njihova imena?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Živeo sam u Shefqetovoj kući, Shefqeta Shale. Shefqet je živeo u Lozani i dok sam bio tamo živeo sam kod njega. Zatim Dalip i Skender, to su bili nećaci kod kojih sam bio, koje sam posećivao. Ali najveći deo sam živeo kod Shefqeta, jer je on živeo u Lozani. A pošto sam i ja tamo živeo, takođe...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to su Shefqet Shala, Dalip Shala i Skender Shala?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, oni su braća.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Svedočili ste da ste odlučili da se vratite na Kosovo/Kosovë posle događaja krajem februara, početkom marta. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam da su martovski događaji ubrzali sve to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste već imali planove da se vratite na Kosovo/Kosovë, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Iskreno da vam kažem, imao sam takve planove. Želeo sam... kad god se pružala prilika za povratak na Kosovo/Kosovë ja sam razmišljao o povratku, ali pošto su okolnosti bile takve, nije bilo moguće da se odmah vratim. Čekao sam odgovarajući trenutak za povratak, i to je bilo posle događaja u Prekazu/Prekaz.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da kada ste odlučili da se vratite da ste kontaktirali Adema Grabovcija. Je li to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Viđali smo se prilično često sa Ademom Grabovcijem na tim skupovima kada smo skupljali novac, ali smo takođe provodili neko vreme zajedno s njim u stanu Bardhyla Mahmutija. Znao sam da je Adem Grabovci često putovao u Albaniju. Imao je dosta kontakata tamo. I on mi je nudio da pokuša da mi nađe odgovarajuću maršrutu za povratak na Kosovo/Kosovë preko Albanije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ako se usredsredite samo na odgovaranje na moja pitanja, to će biti mnogo brže. Inače će sve ovo trajati vrlo dugo. U redu? Pošto ste odlučili da odete, vi ste stupili u kontakt sa Ademom Grabovcijem. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koliko dugo vremena je prošlo od kada ste ga kontaktirali do vašeg povratka na Kosovo/Kosovë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako ne grešim, mislim da je to bilo na jednom protestnom skupu pred zgradom Ujedinjenih nacija u Ženevi. Mislim da je bilo tog dana. Mnogo Albanaca se skupilo pred zgradom Ujedinjenih nacija da iskažu svoj revolt zbog događaja na Kosovu/Kosovë. Nisam siguran kog datuma je to bilo, ali možda oko 5. ili 6.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Znači, bio je 5. ili 6. mart [1998. godine] kad ste vi razgovarali sa Ademom Grabovcijem?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Trebalo bi da je oko tog datuma, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi ste otišli oko 11. marta. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako ne grešim, jer bi trebalo da imate na umu da postoji mogućnost da vam kažem pogrešan datum. Ja sam već jednom pokušao da se vratim ali sam propustio let a onda sam sledećeg dana otišao na sledeći let. Moguće da je to bilo 10. ili 11. marta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste nam da ste svojim nećacima u Švajcarskoj rekli da idete u London?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li su to oni isti nećaci o kojima smo pre nekoliko trenutaka govorili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada ću da vam pokažem jedan drugi odlomak iz dokumentarnog filma o Sadiku Shali. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P34. U transkriptu je to prva stranica.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi ste, u stvari, planirali povratak na Kosovo/Kosovë još od novembra 1997. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Istina je drugačija i ja ću to objasniti ovde pred vama. Kao što sam već rekao, moja ideja je bila da se vratim na Kosovo/Kosovë a događaji u Prekazu/Prekaz su ubrzali moje namere. Međutim, ono što vi pokušavate da ovde iznesete ovim dokumentarnim filmom, ideja je bila kad god da se vratimo, nismo želeli da budemo iznenađeni. U stvari, i Rexhep Selimi je mogao da ode tamo, jer je znao da su to bili moji nećaci. A isto važi i za mene. Nije nam bio plan da ih iznenadimo. Bez obzira na to ko bi otišao kod njih, nismo želeli da ih iznenadimo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je takođe... nije istina da ste vi rekli vašim nećacima da idete u London, zar ne? Vi ste Skenderu još u novembru rekli da ćete se vratiti na Kosovo/Kosovë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da li Skender ovde kaže da ja idem u Klečku/Klečkë, da li on ovde kaže da ja idem u Klečku/Klečkë kao pripadnik OVK? Skender govori nešto sasvim drugo. On kaže: "Fatmir mi je rekao da postoji mogućnost da tri nepoznate osobe dođu." A za Skendera ja nisam bio nepoznata osoba. Ja sam bio njegov stric. Rekao je samo da dolaze tri osobe. On ovde ne kaže ko dolazi. Skender kasnije kaže da su došli Dajë, Haxhi i Kumanova. Molim vas da odvojite te stvari. Ovo je napravljeno 2002. godine i ponavljaju se neki događaji koji su se desili u prošlosti. Ja nisam rekao svojim nećacima. Rekao sam im da idem u London, kako bih prikupio sredstva da organizaciju *Domovina zove*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ono što Skender u stvari kaže jeste da ste mu vi rekli da trojica ljudi dolaze u novembru, a dva ili tri meseca kasnije to se i dogodilo. Došli ste vi, Haxhi Shala i Ismet Jashari. Barem on je mislio da vi govorite o sebi. On je to tada mislio, mislio je da ste mu rekli da vi dolazite?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ja ovde kažem da sam ja bio svedok tih događaja. Stvarnost nije ono što vidite na ovom video snimku. Ja vam kažem kao činjenicu da njegova porodica, oni nisu znali da je on na Kosovu/Kosovë sve do juna meseca. Mi jesmo rekli "tri osobe" i on kaže da je to tajna, ne zna se ko su te osobe. Tačno je da se to desilo, ali on nije znao ko ide i kada te osobe idu. Molim da se te dve stvari odvoje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nema potrebe da se stvara zabuna.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U ovom insertu vi takođe govorite o značaju područja Klečke/Klečkë i Divljaka/Divlakë za Glavni štab, to je tačno? Klimate glavom, znači da?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, naravno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, Glavni štab se pomerao naokolo za vreme tih meseci: maja, juna, jula ali jedno od mesta sa koga je delovao bilo je selo Divljak/Divlakë. Da li je to tačno? Za vreme tih meseci?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, mogu da kažem da od dana kada je gospodin Krasniqi postao portparol, ovo mesto je smatrano jednom od baza OVK. U početku je to bila privremena baza, a kasnije je postala stalna baza.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rexhep Selimi je u to vreme bio u Glavnom štabu, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To sam takođe rekao i juče. Kao predstavnici Glavnog štaba, mi nismo znali šta znači Glavni štab. Ja nisam imao predstavu šta znači Glavni štab, nezavisno od našeg iskustva.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao predstavnik...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Moje pitanje je jednostavno. On je bio član Glavnog štaba u maju 1998. godine. To je tačno? Vi to sada znate?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Moj odgovor je takođe jednostavan. Ja sam znao da je Rexhep Selimi bio član Glavnog štaba, stalni član u novembru 1998. godine, kada sam i ja saznao da sam član Glavnog štaba. A do tog datuma nisam znao da je on član Glavnog štaba, znao sam samo da je predstavnik Glavnog štaba i to je logično.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali u novembru 1998. godine saznali ste da je on... da je on, u stvari, stalni član Glavnog štaba već izvesno vreme. Je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Tako je. On jeste bio stalni član Glavnog štaba, ali mi to nismo znali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste u jednom od intervjua rekli da je jedno od mesta sa kojih je delovao Glavni štab bilo selo Divljak/Divlakë i to od maja 1998. godine. Ja vam ponovo sugerišem, gospodine Limaj, da vi stalno pomerate datume dalje i dalje u 1998. godini, kad god vam se za to pruži prilika. U stvari, to je bilo u maju 1998. godine kada je Glavni štab počeo da deluje iz Klečke/Klečkë, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, gospodine tužioče. Vi pokušavate da mene ovde predstavite tako. Ja sam... u svojoj izjavi sam rekao da su OVK i Glavni štab imali bazu, bazu OVK... ne u maju 1998. godine, već u maju 1997. godine i takođe sam pomenuo ime vlasnika te kuće, gospodina Zogaja, koji je uhapšen približno u isto vreme kada je i moj brat Demir uhapšen. Dakle, ta baza je postojala u selu Divljak/Divlakë u blizini Klečke/Klečkë još i ranije. Ali ja nisam znao za to. A u toj kući je bio smešten Glavni štab a danas je ta kuća muzej. Nije tačno da ja pomeram datume dalje i dalje u 1998. godini. Ja vas sada vraćam na 1997. godinu i kažem vam da su u toj bazi bili predstavnici OVK još u to vreme. Samo vam kažem kako su se stvari razvijale. Moguće je da je Rexhep Selimi bio u selu Divljak/Divlakë, zato što se pokazalo tačno kasnije. Moguće je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Samo da bude jasno. Ja ću vam pročitati šta je Rexhep Selimi rekao. Rekao je: "Od marta pa do maja Glavni štab bio u regionu Drenice/Drenicë, u području o kome smo govorili, ali od maja je prebačen u zonu Paštrik/Pashtrik, u planine Beriša/Berishë, u selo Divljak/Divlakë." U maju 1998. godine Glavni štab je počeo... jedno od mesta sa koga je on počeo da deluje bilo je selo Divljak/Divlakë. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja sada govorim u svoje ime ovde. Sve do javnog pojavljivanja Jakupa Krasniqija ja nisam znao da su predstavnici ili članovi Glavnog štaba imali bazu u Divljaku/Divlakë. Kao što sam rekao, predstavnici Glavnog štaba došli su u moju bazu. Do tog vremena nisam znao da su oni imali bazu u selu Divljak/Divlakë i saznao sam za to nakon što je gospodin Jakup Krasniqi došao tamo u tu bazu i nakon što je to postalo sedište Glavnog štaba OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da se sada vratimo, gospodine Limaj, na vaše putovanje na Kosovo/Kosovë u martu 1998. godine. Vi ste svedočili da ste putovali u Albaniju sa Haxhi Shalom i Ismetom Jasharijem ali da niste planirali da zajedno sa njima nastavite put za Kosovo/Kosovë. To je bio vaš iskaz, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada ste stigli u Albaniju, sreli ste se sa jednom velikom grupom ljudi, i otišli ste na Kosovo/Kosovë sa tom grupom koja je brojala oko 30 osoba. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U toj gupi je bilo nekih vrlo zanimljivih ljudi, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Bilo je nekih koje sam poznavao a bilo je i nekih koje sam kasnije upoznao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da su dvojica ljudi, Hashim Thaçi i Kadri Veseli koji su predvodili tu grupu, u stvari već bili članovi Glavnog štaba OVK. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U to vreme mi nismo znali da su oni bili članovi Glavnog štaba, i to bi trebalo da vam bude jasno. Trebalo bi da napravite tu razliku. Nemojte da me zbunjujete. Ja vam jasno kažem – mi u to vreme nismo znali da su oni bili članovi Glavnog štaba. Ja čak nisam znao u to vreme ni ime Hashima Thaçija i nisam znao ni ime Kadrija Veselija. Nisam znao njihova imena. Viđao sam ih u Švajcarskoj na skupovima, ali nisam znao kako se zovu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste kasnije saznali da su oni u to vreme bili članovi Glavnog štaba. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U septembru 1998. godine, mislim da je bilo negde tako, časni Sude, Glavni štab je izdao jedno saopštenje kojim je gospodin Hashim Thaçi imenovan za političkog predstavnika Glavnog štaba i tada sam saznao da je on član Glavnog štaba. A kasnije sam saznao da je on bio lider političkog krila rukovodstva, ispravljam se, Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hajde da pričamo o sadašnjem trenutku. Znete sada da kada ste putovali sa Hashimom Thaçijem i Kadrijem Veselijem u martu 1998. godine da su oni bili članovi Glavnog štaba u to vreme. To znate sada, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Adem Grabovci je kasnije postao član Glavnog štaba. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Adem Grabovci i ja smo postali članovi Glavnog štaba istog datuma.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Fehmi Lladrovci, Shukri Buja, Haxhi Shala, Ismet Jashari, svi su oni postali značajni komandanti u OVK. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ovo vam pokazuje kakva je bila situacija u OVK, na kom je bila nivou pre nego što smo mi došli i kad smo došli, zato što nije bilo nikog drugog ko bi se bavio pitanjem organizacije u to vreme, kako bi aktivnosti OVK zaživele. I tačno je da je većina ljudi kasnije imenovana.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, istina je da se nije slučajno desilo da je ova grupa zajedno došla, već je to namerno učinjeno, zar ne? To je bila organizovana grupa?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne mislim da je to bila slučajnost, ne na način na koji vi to kažete. Reč je o ljudima koji su bili spremni da se žrtvuju. Oni nisu bili organizovani u smislu da im je neko naredio da tamo odu. Reč je o ljudima koji su bili spremni da se žrtvuju. Jer im je porodica Jashari služila kao primer kako se može žrtvovati. I mi smo mislili da će našom žrtvom pitanje Kosova/Kosovë biti

internacionalizovano. Tako sam ja razmišljao, časni Sude. Ja sam bio spreman da se žrtvujem za svoju zemlju, nadajući se da će moja žrtva otvoriti oči javnosti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ja ne govorim o motivaciji ljudi u toj grupi, već govorim o činjenici da se ta grupa okupila zajedno. Nije se samo dogodilo da ovi ljudi putuju u isto vreme u Albaniju, spremni da se vrate na Kosovo/Kosovë. Ovo je bila organizovana grupa. Da li je to tačno? To nije bila slučajnost?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Šta mislite pod slučajnošću?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ono što ja mislim... tim ljudima je rečeno da dođu u određeno vreme. Rečeno im je da će u određeno vreme tamo biti jedna grupa, tako da su oni u isto vreme stigli u Albaniju iz Švajcarske i iz drugih zemalja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, gospodine tužioče. Posle martovskih događaja, posle ubistva Adema Jasharija, stotine hiljada ljudi želelo je da se priključi OVK. Stotine hiljade ljudi sa ulice želeli su da se priključe OVK. Zbog toga nije istina ono što vi govorite. Mi se jesmo sreli u Tirani, i neko jeste organizovao taj put, kao i prelazak granice. Oko toga nema dileme. Ali nije istina ono što vi kažete, da je neko bio imenovan da organizuje te stvari.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali taj put nije bio organizovan iz Albanije. Organizovan je iz Švajcarske. To je tačno, zar ne? Ti ljudi su došli u Albaniju u isto vreme zato što je bilo namerno organizovano da u isto vreme stignu u Albaniju i da otputuju za Kosovo/Kosovë. Oni su bili odabrani da otputuju na Kosovo/Kosovë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, oni nisu bili odabrani. Govorim vam istinu. Ne želim da nagađam o drugima, ali ja vam pričam svoju priču. Ko je odabrao Haxhi Shalu i Ismeta Jasharija? Ja sam otišao. Oni su pošli sa mnom u Albaniju. I po dolasku u Albaniju, tada su shvatili da idem na Kosovo/Kosovë i da sam pripadnik OVK, tada su oni to prvi put iz mojih usta čuli. A ja ne mogu da govorim u ime drugih, jer bi to bilo nagađanje s moje strane. A kako su drugi bili organizovani, ja to ne znam, ali ja govorim iz ličnog iskustva. Ali kasnije, kao što vi kažete, tada su pravljene spiskovi, počeli smo da nabavljamo uniforme. Ali u vreme kada smo mi otišli, časni Sude, izuzev mene lično i ovde dvojice, oni su tek po dolasku u Albaniju saznali kuda ja idem. Ne želim da se bavim špekulacijama kada je reč o Fehmiju i drugim prijateljima, ali mogu da vam kažem istinu o sebi.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, s obzirom da smo počeli kasnije, pretpostavljam da ćemo i pauzu imati kasnije ili biste radije da nastavimo po rasporedu, ili...

SUDIJA PARKER: Napravićemo pauzu oko 16.00 časova.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Svedočili ste da kada ste stigli na Kosovo/Kosovë da ste otišli u Drenicu/Drenicë, jer kako ste rekli, tamo su se vodile borbe. Da li se sećate da ste to rekli? Rekli ste da je jedino moguće mesto bila Drenica/Drenicë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tačno tako. Jedino mesto gde smo mogli da odemo bila je Drenica/Dreničë i otišli smo u Drenicu/Drenicë jer su se borbe vodile u Drenici/Drenicë. Drenica/Drenicë je bila poznata kao mesto gde je bilo pripadnika OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste stigli naoružani i sa torbom municije. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, i sa torbom municije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I otišli ste konkretno u Likovac/Likoc?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da vam pravo kažem, kada je reč o ta dva ili tri sela, bila su dva ili tri sela u nizu, nisam u to vreme znao gde se nalazim, ali kasnije sam saznao da je to bilo selo Likovac/Likoc. Stigli smo oko 3.00 ili 4.00 časa ujutro.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Po dolasku u Likovac/Likoc rekli ste... svedočili ste da ste zatekli preplašene ljude koji su strahovali od odmazde Srba. Da li se sećate da ste to rekli prvog dana vašeg svedočenja ovde u sudnici?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, gospodine tužioče, jer u to vreme Srbija je već bila opkolila deo Drenice/Drenicë. Mnogo toga se dogodilo. Masakri su bili počinjeni ne samo u Likošanu/Likoshan i Ćirez/Qirez, i to se videlo među lokalnim stanovništvom u selima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste nam rekli da niste bili sposobni da branite njihovo selo. Da li se sećate toga, sećate se da ste tako svedočili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da je situacija bila veoma teška?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, tvrdite da ste, videvši sve to, i našavši se u toj situaciji sa oružjem i municijom, videvši zaplašen narod koji niste mogli sami da zaštitite, odlučili da krenete u suprotnom pravcu - u svoje selo Klečku/Klečkë koje ste opisali u svom svedočenju kao "zabačeno planinsko selo". Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Da razjasnimo. Po dolasku u Likovac/Likoc, kao što ste upravo opisali, takva i jeste bila tamo situacija. Časni Sude, civilno stanovništvo je čuvalo stražu u selu. To se događalo još i 90-tih godina na Kosovu/Kosovë. Ali mi, kao ljudi koji su došli sa Zapada, mi smo želeli da se sastanemo sa predstavnicima OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koncentrišimo se na mart 1998. godine, u redu? Dakle, rekli ste nam nakon što ste zatekli tu tešku situaciju u kojoj se našlo stanovništvo koje se plašilo odmazde i nije bilo u stanju da se samo zaštiti, da ste vi doneli odluku da odete u suprotnom smeru u to udaljeno planinsko selo. Da li ste to rekli, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, gospodine tužioče, ja nisam to rekao i vi pokušavate da mi to podmetnete. Časni Sude, situacija je bila takva... strah je bio očigledan. Nema sumnje oko toga. Mi smo tu ostali oko nedelju dana. To je bilo

siromašno selo. I seljani nisu mogli ni sebe da prehrane a kamoli nas. S obzirom na to i budući da su se Srpske snage delimično povlačile, mi smo odlučili da odemo iz Likovca/Likoc. I to je istina. I želeli smo da počnemo sa svojim vojnim aktivnostima kako bismo izbegli mogućnost da Srpske snage lokalizuju svoje napade na samo jedno područje. To je bio naš razlog... to su bili naši razlozi zašto smo otišli iz Likovca/Likoc. A ne zato što su se ljudi plašili pa smo zato otišli. Mi smo tamo otišli kako bismo se žrtvovali za njih... za narod.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, istina je da su vas iz Likovca/Likoc poslali da obavite jednu značajniju misiju, zar ne - za OVK, a to je da organizujete jedno drugo područje u Drenici/Dreniče?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Rekao sam vam već, gospodine tužioče, s obzirom da je situacija bila takva, odlučio sam da odem na mesto odakle mogu da dejstvujem u svojoj vlastitoj opštini. Bilo je u našem interesu da se rat proširi, i da se proširi OVK. Jednostavno, Mališevo/Malishevë je bilo moja opština. I ja sam se vraćao u svoje rodno mesto.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vas je OVK poslala na to područje. Vi ste tamo poslati?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Trebalo bi da znate kako se vodi gerilski rat i šta znači jedna gerilska jedinica. Po svojoj prirodi gerilskog vođenja rata normalno je da mala grupa, od dvoje, troje ljudi, kao što smo mi bili, da odemo do neke baze gde smo mogli da imamo utočište odakle bismo sprovodili aktivnosti i kasnije se ponovo vratili u bazu. A kao drugo, naš zadatak je bio da regrutujemo druge osobe da bi se povećao broj. I to su aktivnosti koje smo u to vreme i obavljali. U to vreme nisam poznavao nijednu osobu iz tog kraja koja je bila pripadnik OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sylejman Selimi je rekao u svom razgovoru, govoreći o vama: "Naravno da mislim je on..." Fatmir Limaj "...imao neku vrstu direktive iz Glavnog štaba da formira jedinice." To je tačno, zar ne? Imali ste takvu direktivu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja ni sada ne govorim ništa drugo. Ono što kažem jeste da smo se sreli sa gospodinom Rexhepom Selimijem i ja sam mu rekao: "Rexhepe, nema potrebe da ovde ostajem. Više ću doprineti OVK ako otpočnem aktivnosti u svom kraju." I on se složio sa mnom. Nakon tog razgovora otišao sam u svoju opštinu. Naravno da nisam otišao iz Likovca/Likoc a da ne kažem gde idem. Mi smo govorili šta je nama najviše u našem interesu da uradimo. Želeo sam da saznam kakva su njihova iskustva, da razmenimo iskustva.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To nije bio samo Rexhep Selimi. To su bili Rexhep Selimi i Hashim Thaçi, to je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Mislim da je Hashim bio prisutan na drugom sastanku, ako ne grešim. Možda je bio prisutan na oba sastanka ali ne sećam se. Znam da je bio prisutan na jednom od njih. Znam da je tamo bio sa Shukrijem, jer mi je on govorio o Shukriju i pitao me da ga povedem sve do mesta odakle je mogao da ode do svoje opštine. Dakle, Hashim je takođe bio prisutan.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, s obzirom da spominjete Shukrija, Shukri Buja je rekao da ste vi bili određeni da vodite grupu u Klečku/Klečkē i da je svrha te grupe bila da se organizuje OVK na području Suve Reke/Suharekē i Mališeva/Malishevē. Ali vas su za to odredili Rexhep Selimi i Hashim Thači. To je ono što je Shukri Buja rekao. To se nalazi u dokazima u ovom predmetu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, govorim vam istinu. Časni Sude, ja nisam mogao da vodim grupu iz Drenice/Drenicē u Mališevo/Malishevē, niti je to mogao Shukri Buja, jer nije poznao taj teren a nije mogao čak ni Ismet Jashari, zbog toga što je tada prvi put bio na tom terenu. Nije mogao čak ni Haxhi Shala, jer je on godinama bio u Švajcarskoj. Dakle, čak ni ja nisam mogao, jer nisam znao taj put, ali sam bar imao nešto više saznanja, nešto bolje sam o tome znao od ostalih. Ali ako baš hoćete, ja jesam bio vođa te grupe sve do Mališeva/Malishevē.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, mislim da je sada odgovarajuće vreme za pauzu?

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, mogu li pre pauze da ubacim samo jedno pitanje?

SUDIJA PARKER: Da. Izvolite.

ADVOKAT MANSFIELD: Pažljivo sam slušao juče i danas unakrsno ispitivanje i rekao bih da metod unakrsnog ispitivanja navodi na pogrešan put. U mnogim pravnim sistemima kada svedoku predočavate nešto što je rekao drugi svedok, obično se to zabranjuje. Ali ovde imamo drugi pristup. Ali ako se danas dogodi ono što se dogodilo još juče, a to je da imamo izbor svedoka koji se predočavaju ovom svedoku – a ovde sada imamo vrlo dobar primer – kako bi se nešto dokazalo, a to je sada više retoričko dokazivanje a ne nešto drugo, onda bih ja zatražio od gospodina Whitinga da predoči iskaze svih drugih svedoka koji o ovome govore, kao i onog svedoka koga je upravo pomenuo. A reč je o iskazu koji je obelodanjen kasnije, a to je šta je gospodin Thači o tome rekao. I na kraju stvar ipak ostaje nejasna i... gospodin Whiting je prisustvovao upravo tom razgovoru, i zato smatram da stvari treba postaviti tako da budu jasne.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Sada ćemo prekinuti i nastavićemo u 16.20 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Pre nego što nastavite, gospodine Whiting, mogu li da vam kažem gospodine Mansfield, da smatramo da nema razloga zbog čega bismo trebali da reagujemo na ono što ste rekli pre pauze. O ovome možete da govorite u završnoj reči, a ako je potrebno, možete da govorite i tokom dodatnog ispitivanja.

ADVOKAT MANSFIELD: U redu. Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časní Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, još uvek govorimo o vašem dolasku u Likovac/Likoc. Rekli ste drugog dana vašeg svedočenja ovde u sudnici, da ste po dolasku u Likovac/Likoc "bili nestrpljivi da čujete od Rexhepa", misli se na Rexhepa Selimija da čujete "šta treba da radimo i kako da postupimo po svom dolasku". Da li se sećate da ste to izjavili drugog dana?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam rekao, da. Rekao sam danas ovde da smo razgovarali i da smo želeli da znamo kakva je bila situacija. Želeli smo da saznamo kakva je realnost i kako se stvari odvijaju. I o tome smo razgovarali kao prijatelji, kao što smo razgovarali i sa drugima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Bili ste nestrpljivi da čujete od Rexhepa, jer ste već tada znali da je on visoko pozicionirana osoba u OVK. Da li je to tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, gospodine. Sa Rexhepom sam želeo da razgovaram jer mi je on bio drug iz škole. Bili smo prijatelji još iz školskih dana i zato je to bilo sasvim normalno. Smatrao sam da će mi on, kao prijatelj, reći kako su se stvari odvijale.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želeli ste od njega da saznate "šta da radimo i kako da delujemo". To su vaše reči. Želeli ste od njega da saznate "šta da radimo." Zar nije to tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Posle tih dana seli smo da razgovaramo o situaciji: "Zašto da ostanemo ovde? Bolje da odemo u svoju opštinu. Šta ti misliš o tome?" On se složio sa mojom idejom da je bolje da se vratim u svoju opštinu, u Mališevo/Malishevě.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, Shukri Buja je rekao, to je na 24. stranici dokaznog predmeta Tužilaštva P160, rekao je za vreme kada ste bili u Likovcu/Likoc: "Fatmir Limaj je dobio zadatak da koordinira rad sa Glavnim štabom, dok sam ja imao zadatak da budem u kontaktu sa Fatmirom." To je ono što se desilo u Likovcu/Likoc, zar ne? Vama je dodeljen zadatak da koordinirate sa Glavnim štabom a drugi, kao Shukri, imali su zadatak da koordiniraju sa vama. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. To nije tačno. Čuo sam da je on rekao nešto drugo, uprkos ovom što vi sada kažete. Ono što sam ja čuo da je on rekao je nešto drugo. A on ne može da slaže preda mnom. A istina je ono što ja sada kažem a nije tačno ono što ste vi rekli. On je to drugačije rekao. On je rekao nešto drugo, a ne ono što ste vi citirali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: On ne može da laže pred vama ili ne može da kaže istinu pred vama, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja govorim o ovom Sudu, o ovom Pretresnom veću, pred ovim Pretresnim većem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali ja govorim o onome što ste vi rekli: "preda mnom". Rekli ste da ne može da laže pred vama ili da ne može da govori istinu pred vama, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, uprkos svim naporima, svim naporima koje činite da zastrašite mene i moju porodicu, morate da shvatite da su argumenti na mojoj strani. Pokušavate da vršite pritisak na mene ali to nije istina. Istina je ono što ja kažem, gospodine tužioče. I ja ponavljam. Taj čovek je govorio istinu pred ovim Pretresnim većem - kakva je bila realnost. I on je znao šta je istina i on je znao da je moja Odbrana koristila argumente da to potkrepi. Molim vas, nemojte da pokušavate da menjate i pogrešno tumačite moje reči.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, Haxhi Shala - Topi, kada je s njim obavljen razgovor, on je rekao da kada je otišao u Drenicu/Dreničë kao deo vaše grupe, da je njega Glavni štab odredio da nabavlja oružje iz Albanije za Kosovo/Kosovë. I to je bio njegov zadatak kada ste svi vi otišli u Klečku/Klečkë? To je on rekao tokom razgovora. I rekao je da ste vi aprila 1998. godine bili komandant u Klečki/Klečkë i da ste bili zaduženi za organizovanje područja Mališevo/Malishevë. To je ono što je Haxhi Shala rekao u svom intervjuu. To je istina, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije istina. Zašto ne dovedete Haxhi Shalu da svedoči ovde? On će vam reći šta je istina. Istina je ono što se dogodilo posle aprila, u junu, negde u junu. Časni Sude, nakon toga veliki broj ljudi počeo je da se organizuje. Zatim su ljudi počeli da misle o tome, jer su neki ljudi slali novac. Neki ljudi su odlazili u Albaniju da kupe oružje. I Glavni štab je tada izdao naređenje da dve jedinice treba da budu zadužene za nabavku oružja. To je bilo negde juna meseca kada je put za Junik/Junik bio otvoren. Nije moguće da je bilo u aprilu ili u maju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, opet pokušavate da pomerite datume svih ovih događaja. Za događaje koji su se odigrali u martu vi sada kažete da su se odigrali u junu. Zar ne radite to sada ovde, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, gospodine tužioče. Ja pokušavam da vam kažem kakva je bila situacija. Vi pokušavate da promenite tok stvari. Istina je sledeća: u martu... šta mogu da kažem... šta... kakvo nam je oružje bilo potrebno u martu za troje ljudi? Do posle 9. maja, bilo nas je negde oko sedmorice i bili smo u dubokoj tajnosti. Delovali smo u dubokoj tajnosti. Već sam vam rekao kakve su bile aktivnosti koje smo tada obavljali. A stvari su zaista počele da se odigravaju tek kasnije i to je bila realnost. Na Kosovu/Kosovë to svi znaju. Kada su putevi počeli da se otvaraju i... Junik/Junik je na granici sa Albanijom, tada, u to vreme su ljudi počeli da kamionima, mazgama i čim god da prevoze stvari. To je bilo krajem juna i početkom jula. Tada je počela ofanziva.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hajde da se zadržimo na aprilu, ako možemo, gospodine Limaj. Nakon što ste otišli u Klečku/Klečkë, a ja tvrdim da ste otišli da biste koordinirali stvari sa Glavnim štabom, ostali ste u kontaktu sa Rexhepom Selimijem koji je bio u Likovcu/Likoc u aprilu mesecu, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pre svega, vaše sugestije su netačne i ne mogu da ih prihvatim. Kada je reč o mojim kretanjima, časni Sude, naravno, nakon što sam otišao u Klečku/Klečkë marta meseca, s vremena na vreme odlazio sam u Drenicu/Dreničë, bio

u kontaktu sa Rexhepom, ponekad sa Sylejmanom, ponekad sa Muj Krasniqijem, Musom Jasharijem, u zavisnosti ko je bio u blizini. To je istina. Ali nije istina onako kako vi to kažete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U aprilu ste više puta odlazili u Likovac/Likoc, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da smo dva ili tri puta bili u Likovcu/Likoc. Prvi put je to bilo krajem aprila. To je bio Rexhep Selimi. On je morao negde da ode, ne sećam se gde, ali bio je na proputovanju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi mislite da ste se prvi put vratili u Likovac/Likoc krajem aprila?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne, ne. Rexhep Selimi je došao u Likovac/Likoc prvi put u aprilu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja govorim o vašim putovanjima u Likovac/Likoc. Vi ste odlazili u aprilu u Likovac/Likoc nekoliko puta. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Već sam vam rekao, dva ili tri puta u aprilu, najviše četiri puta. Časni Sude, mi smo delovali iz duboke tajnosti i bilo je teško ići iz Klečke/Klečkë u Likovac/Likoc... Jusuf Jashari je bio ranjen jer je to bio težak put. Moralo je da se noću obavlja putovanje i bili smo veoma ograničeni u svojim kretanjima u to vreme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I rekli ste nam da je Rexhep Selimi došao u Klečku/Klečkë prvi put krajem aprila?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, otprilike. Da, trebalo bi da je to bilo prvi put. Nakon 20. aprila, naravno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, rekli ste nam pre nekoliko trenutaka da ste delovali u strogoj tajnosti. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I posvedočili ste ovde da je tajnost bila jedan od razloga zbog koga ste vi i drugi pripadnici OVK nosili maske?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U vašem slučaju, vi ste nastavili da nosite masku do 9. maja. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi znate da su drugi pripadnici OVK nosili maske čak i posle tog datuma. Je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa zavisi o kom vremenu govorimo. Trebalo bi da se pojasne okolnosti. Recimo, posle 9. maja, po prvi put mi smo počeli da izlazimo danju bez maski. Koristili smo ih, ali tada smo ih skinuli. Govorim naravno o nama, dok je u Mališevu/Malishevë bilo jedinica koje su i dalje bile u ilegali, radile u tajnosti, jer

punktovi još uvek nisu bili uspostavljeni u Mališevu/Malishevë. Tamo gde su postojali srpski kontrolni punktovi, bilo je potrebno da se nose maske. A kada govorimo o 15. junu u Krajmirovcu/Krojmir, zavisilo je od razvoja događaja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pored maski imali ste pseudonime kako biste zaštitili svoj identitet?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Takođe ste skrivali svoju ulogu ili funkciju od onih koji nisu morali da znaju koja je bila vaša funkcija. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: O kakvoj funkciji govorite kad smo imali jedinicu od tri osobe? Od koga smo trebali da skrivamo stvari? Pa mi smo bili prijatelji.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na primer, rekli ste nam ranije danas da je Rexhep Selimi bio član Glavnog štaba ali da vi to niste znali sve do novembra 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Molim vas, trebali bismo ovde da napravimo razliku. Nije isto biti član Glavnog štaba ili pripadnik gerilske jedinice. A Rexhep Selimi je bio član Glavnog štaba i on nije otkrio svoj identitet, jer je to bilo od drugačijeg značaja. A gerilska jedinica, kao što smo mi bili, bilo nas je samo trojica, mi nismo mogli ništa da sakrijemo jedan od drugog.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, moje pitanje je bilo o OVK uopšte, a ne o vama lično. Bilo je generalno o OVK, o tome da su ljudi, komandanti OVK, jer to je bio deo njihove tajnovitosti, skrivali svoju ulogu, na primer, kao Rexhep Selimi i drugi koji su skrivali svoje funkcije od onih koji nisu morali da znaju. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Jedinice su jedna stvar a Glavni štab je druga stvar. U slučaju Glavnog štaba, da. Ali u slučaju jedinica nije imalo šta da se krije. Svako je u stvari pokazao da je pripadnik OVK. I ako jedinica ima pet pripadnika, jedan od njih je bio lider i to se znalo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam. Ali ja govorim o ljudima koji su imali funkcije, na primer, kao članovi Glavnog štaba ili komandanti koji su imali druge rukovodeće uloge. Oni su i dalje skrivali svoje funkcije od onih koji nisu trebali da znaju njihove funkcije. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije bilo nikakvih komandnih ili drugih funkcija. Oni su bili pripadnici gerilskih jedinica i vi znate da nisu postojale komandne uloge. I međunarodna javnost to zna, a vi sada pokušavate da ovde ubacite neke stvari koje ne postoje. Molim vas, gospodine tužioče, nemojte da govorite o stvarima koje nisu postojale. Uprkos vašim pokušajima da to učinite, te stvari nisu postojale.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ja samo pokušavam da utvrdim istinu, gospodine Limaj. Kada govorimo o Glavnom štabu, oni su skrivali svoje uloge i to su nastavili da rade sve do novembra, zar ne? Pripadnici Glavnog štaba krili su svoje uloge otprilike do novembra 1998. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ako bi neko saznao ko... ko je bio član Glavnog štaba... imali ste sve te obrazovane ljude, poput Hashima Thačija, Krasniqija i drugih, koji su imali fakultetske diplome, i mi ... ne govorimo o Glavnom štabu u kome su bili ljudi koji su imali vojno obrazovanje. To je moje mišljenje. Što se tiče jedinica, to je nešto sasvim drugo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi odgovarate na drugo pitanje a ne na ono koje sam vam ja postavio. Moje pitanje je bilo jednostavno: pripadnici Glavnog štaba krili su svoje uloge od onih koju nisu morali da znaju otprilike do novembra 1998. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Na primer, mi smo... Hashim Thači i još jedna grupa istupili su javno u septembru ili oktobru kao politički predstavnici. Dok su drugi predstavnici, poput, na primer Rexhepa Selimija... kao glavni vojni inspektor, ja sam to čuo kasnije. A to je bilo u decembru, kada je on postao... kada sam ja saznao da je on bio član Glavnog štaba.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vaše svedočenje je da je bilo puno ljudi čak unutar OVK koji nisu znali ko je pripadnik Glavnog štaba. Da li je to tačno? Mislim, pre novembra 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Budući da ima ljudi koji kažu da je... mi smo počeli rat sa Ademom Jasharijem i tako smo se borili u ratu. Ali moram da kažem da je bilo vrlo malo ljudi koji su znali ko su pripadnici Glavnog štaba. A nakon završetka rata, onda su svi počeli da govore kao da su znali o tim stvarima i ko su sve bili pripadnici. Ali u to vreme o kom govorimo, vrlo malo je ljudi znalo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A jedan od razloga za održavanje ove vrste tajnosti bila je, dakle, da Srpske snage, Srpske vlasti ne bi saznali ko su ti ljudi. Da li je to tačno? To je bio jedan od razloga da se to drži u tajnosti?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, naravno. To je bio jedan od razloga. Radilo se i o njihovim porodicama koje su mogle biti pogođene. I da je Vojska Jugoslavije znala ko je organizovao rat, mogli bi mnogo lakše da taj ustanak uguše.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Naravno. Ali takođe, kao rezultat te tajnosti, bilo je teško i drugim ljudima, neupućenim osobama, da saznaju ko su pripadnici Glavnog štaba a ko su bili komandanti OVK. Je li tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ponovo kažem, čak ni mi u OVK nismo znali a kamoli outsajderi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da se ponovo usredsredimo na tajnost u slučajevima, da kažemo, običnih vojnika, na maske i pseudonime. Držanje u tajnosti takođe je bilo da bi se zaštitili pripadnici OVK od Srpskih snaga, od Srpskih vlasti. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, ali to je bilo na teritorijama koje su bile pod srpskom kontrolom ili tamo gde su njihove porodice bile izložene opasnosti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li biste se složili, gospodine Limaj, sa onim što je gospodin Shukri Buja rekao kad je svedočio ovde u sudnici? On je rekao da je jedna od strategija, koju je koristila Srpska policija, da pokuša da kompromituje Albance, time što bi ih stalno dovodila u policijsku stanicu a zatim ih primoravala da stalno ponovo dolaze u policijsku stanicu i zatim širila glasine da su oni pružali informacije. To je bila jedna od taktika koju je koristila Srpska policija. Da li biste se složili s tim?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, ne mogu da nagađam. Pod vlašću Tajne policije, Srpske tajne policije, ili tog režima moglo se dogoditi bilo šta. Oni su koristili sva moguća sredstva koja ne možete ni da zamislite. Koristili su sve što im je palo na pamet.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Svakako jedna od metoda za koju vi znate je ona koju je Ramadan Behluli opisao ovde u sudnici, kada je rekao da je srpski MUP pokušavao da dobije informacije od Albanaca o OVK, tako što bi ih ispitivali na ulici ili u policijskom odeljenju. To je svakako jedna od taktika s kojom ste upoznati, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Srpska policija je po pravilu tako radila. Bili su zainteresovani da saznaju informacije, i to se naročito dešavalo na teritorijama pod njihovom kontrolom. To je bilo na teritorijama gde su oni znali da postoje pokreti OVK, i to su radili takođe i u selima u mom području.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da se vratimo na mart, april i maj. Dakle, na mart i april 1998. godine. U stvari, gospodine Limaj, vi ste ovde stalno govorili za sebe da ste bili gerilski komandant nekolicini ljudi u tom vremenskom periodu. Međutim, vi ste bili jedan od vođa OVK od najranijih dana. Smejete se?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Smejem se zato što...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, vi ste sebe smatrali jednim od prvih vođa OVK, zar ne? Sami ste sebe opisivali na taj način?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Izvinjavam se što sam se smejaio, ali smejaio sam se zbog ovoga: časni Sude, kada smo došli u Klečku/Klečkë, bili smo samo nas trojica i nismo imali vođu. A da smo imali vođu, on bi nam rekao: "Moraš da se probudiš ujutro a onda tokom dana moraš da uradiš to i to." I ja tako ne bih mogao da radim. Jedini motiv da odemo tamo bio je da uradim nešto za svoju zemlju, da pomognem svom narodu, i bio sam spreman da žrtvujem svoj život za Kosovo/Kosovë. Nisam imao nikakve ideje, nisam imao nikakve pripreme. Čitav moj život svedoči o drugačijem opredeljenju. Ali na duge staze nikog drugog nije bilo. Mi smo to kasnije videli - da nije bilo nikog drugog. I zato sam ja morao da uradim stvari koje sam uradio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, nakon događaja u Prekazu/Prekaz...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ali nisam sebe video kao vođu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, vratićemo se na to za koji trenutak. Nakon događaja u Prekazu/Prekaz bilo je mnogo, mnogo ljudi na Kosovu/Kosovë, muškaraca i mladića, koji su želeli da stupe u redove OVK. Ne samo vi. Ne samo vi i trojica muškaraca u Klečki/Klečkë, ali...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: ...mnogo, mnogo...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne govorim da smo bili samo nas trojica sve vreme. Govorim o svom iskustvu. U to vreme nisam znao da postoje i drugi ljudi. Siguran sam u to. A vi me pitate da vam kažem o sebi. I ja vam govorim o svom iskustvu. Rekao sam vam šta sam u to vreme mislio, kakva je bila situacija. Naravno, događaji u Prekazu/Prekaz su doveli do toga da su mnogi ljudi stupili u naše redove. Naravno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Upravo tako. Mnogi ljudi su počeli da se priključuju posle događaja u Prekazu/Prekaz. Baš kao i vi. Kao što je bilo mnogo drugih ljudi širom Kosova/Kosovë koji su počeli da se priključuju OVK posle Prekaza/Prekaz, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, gospodine tužioče. Ali to se događalo vremenom. Nije se dogodilo preko noći. Ne možete samo da pritisnete dugme i da ljudi počnu da dolaze. Na primer, posle masakra u Prekazu/Prekaz, počeli su protesti, narodni protesti u Prištini/Prishtinë, i onda su se proširili na druge gradove i izvan Kosovo/Kosovë, na primer, u Albaniju i gde god su živeli Albanci. Zatim, bilo je protesta žena. Dakle, sve je to eskaliralo. Revolt je narastao, tako da je nakon događaja u Prekazu/Prekaz stotine hiljada ljudi izašlo na ulice u Prištini/Prishtinë i izvikivalo parole podrške OVK. To se događalo i na Zapadu. Ako mogu da nastavim?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, mislim da ste odgovorili na pitanje. Idemo na sledeće pitanje, inače ćemo ovde, kao što sam rekao, ostati veoma dugo. Gospodine Limaj, da vidimo kako ste vi sebe opisali kao vođu od samog početka. Sada ću da vam pustim jedan video snimak. To je dokazni predmet Tužilaštva broj P36.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, gospodine Limaj, vi ste sebe tu opisali... pitali su vas da li ste vi i Hashim Taçi i ostali bili, u stvari, prave vođe OVK od samog početka, a vi ste odgovorili: "Naravno, naravno."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Ovo moramo da tumačimo onako kako jeste. Ovde se jasno kaže "grupa" i da su u grupi između ostalih, bili ljudi poput Hashima, i Kadrija Veselija, Fehmija Lladrovčija, Samija Lushtakua i drugih. Kao što sam već rekao, časni Sude, tih tridesetak ljudi...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo trenutak, gospodine. Da, naravno. I ja sam bio tamo. To je bila dobro poznata činjenica da sam i ja bio tamo. Dakle, kada smo ušli, i naravno, ti ljudi su takođe bili ljudi koji su bili spremi da se žrtvuju, tako da su neki od njih postali ključni ljudi u OVK. Pominjem ovde jednu stvar...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Izvinjavam se što vas prekidam, ali na ovom video snimku vi kažete da ste vi bili stvarno rukovodstvo OVK od početka. Ne da ste postali

rukovodioci, već da ste bili pravo rukovodstvo od samog početka. A tako je to i bilo, zar ne, gospodine Limaj? Vi i drugi koje ste pomenuli, bili ste pravo rukovodstvo od početka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. To nije tačno. Ako se ovde govori o Hashimu, da, to je tačno. Ali nešto kasnije i neki od nas postali smo vođe u ratu. Dakle, Hashim, Kadri, Fehmi Lladrovci, oni su bili... U stvari, Fehmi Lladrovci nije bio komandant ili u Glavnom štabu. Ali Hashim Thači i Kadri Veseli bili su od početka pa do kraja rata. U stvari, Hashim Thači je izašao kao politički vođa OVK. On je bio i u Rambujeu. Ali ako vi hoćete da kažete da smo svi mi bili vođe od tog trenutka, od samog početka, ne, to nije tačno gospodine tužioče. Iz ove grupe koja je otišla, 70 posto su postali komandanti zona, brigada kao i pripadnici Glavnog štaba. I to je kontekst toga što sam ja govorio tu na video snimku, o rukovodstvu OVK. I ja nisam samo mogao da govorim o datumima i da kažem da je ta osoba pripadnik ili vođa od tog datuma ili da je ta i ta osoba pripadnik Glavnog štaba od početka ili od sredine rata. To su činjenice koje svi na Kosovu/Kosovë znaju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da pogledamo dokument koji vam je juče prosleđen i pretpostavljam da ste imali priliku da ga pročitate. To je nekoliko odlomaka iz knjige. Ne znam da li to imate pred sobom? Klimate glavom potvrdno, znači da imate?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, ovo je ono što vam je dato. Da počnemo sa tabulatorom broj 1. Molim vas, pogledajte tabulator broj 1. Ovo je knjiga... molim vas, pročitajte naslov knjige.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: *Feniksi slobode.*

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to je knjiga... vama je poznata ta knjiga. To je zbirka od nekoliko knjiga, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo trenutak, molim vas. Da, sada možemo da nastavimo. Ovde postoji problem sa...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možda bi mogao sudski poslužitelj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, u redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li me sada dobro čujete?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vama je poznata ta knjiga. To je zapravo zbirka od nekoliko knjiga, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije mi poznata. Video sam sinoć prvi put.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Upoznati ste sa projektom za pisanje ovih knjiga. Je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Čuo sam za taj projekat, za takav projekat i mogu da kažem, da. Ali ovu knjigu nisam čitao nikada ranije. Video sam je sinoć prvi put.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vaše svedočenje je da ste samo čuli za projekat?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. To sam rekao o knjizi, da knjigu nisam pročitao, dok...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Projekt... ipak vam je bilo poznato da postoji projekat za pisanje tih knjiga. Da li je to tačno?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, bilo je nekih inicijativa. Ne znam da li ste me čuli?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da, čuo sam vas. U stvari, vi ste potpisali odobrenje za knjigu. Da li je to tačno?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas okrenite treću stranicu u tabulatoru broj 1 i videćete svoj potpis. Vidite li svoje ime oko polovine stranice? To je vaš potpis. Je li tako?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali vi kažete da do sinoć niste pročitali ove odlomke?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče.... ovo je projekat, časni Sude, i da se formira uređivački odbor za projekat. Ali nisam pročitao knjigu. Dakle, ovo je bilo oko uređivačkog odbora, ali nisam pročitao knjigu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prošle noći imali ste priliku da pročitate ove odlomke?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da onda pogledate prvi odlomak. To je tabulator broj 2. To je o Sadiku Shali. Sadik Shala je bio vaš nećak. Da li je to tačno?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I... pre nego što je poginuo u Orahovcu/Rahovec 19. jula?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: *(nema prevoda)*

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada ću vas zamoliti da okrenete drugu stranicu...
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 19. jula, da. Izvinjavam se, gospodine tužioče. Pre nego što nastavim, ja sam obeležio neke od stranica, podvukao sam neke odlomke. Ne znam da li sam pogrešio. Možda to ovde nije dozvoljeno. Ne znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nema problema sa obeležavanjem, ali molim vas ako možete da se usredsredite na moje pitanje. Molim vas okrenite drugu stranicu. To je stranica broj 210 na albanskom, a druga na engleskom. I samo želim da vam pročitam... to je... na albanskom to je... mislim da je to poslednji paragraf na albanskom gde piše:

"21. marta 1998. godine formirana je ćelija OVK u Klečki/Klečkë. Prva jedinica ove ćelije nazvana je *Çeliku* a sastojala se od Fatmira Limaja - Çelikua, Ismeta Jasharija - Kumanova, Haxhi Shale - Topija i Sadika Shale, sa njegovom braćom: Nexhmijem, Sabitom i Bajramom." Pocrveneli ste, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nisam razumeo vaše pitanje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekao sam da ste se... dok sam čitao da ste pocrveneli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Izvinjavam se. Ne. Nema razloga za to.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tačno je, zar ne, 21. marta, kada ste stigli u Klečku/Klečkë, ova ćelija, ova prva jedinica, jedinica *Çeliku* je osnovana, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, da. Ćelija... formiranje ćelije bilo je 21. marta, ali ime *Çeliku* dobila je kasnije. A ovo što ste rekli da sam se zacrveneo, bilo je ovde grešaka i pogrešnih stvari i čak bih rekao da se radi o fatalnim greškama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali ovaj odlomak koji sam upravo pročitao, on je tačan, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tu ima velikih grešaka i ja o njima moram da govorim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Usredsredimo se...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tu su greške. Tu su nedoslednosti.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, molim vas, usredsredite se na odlomak koji sam upravo pročitao. Odlomak koji sam pročitao tačan je, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: 21. marta formirana je ćelija. To je tačno. Nas trojica smo bili u toj ćeliji, a kasnije je ona prerasla u jedinicu *Çeliku*. A posle toga su osnovane jedinice *Çeliku 1* i *Çeliku 2*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, ona je već u martu 1998. godine bila jedinica *Çeliku*?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste bili *Çeliku* i jedinica je bila *Çeliku*?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Ja mogu sa vama da raspravljam o ovome što ste rekli, jer to nije istina. Istina je nešto drugo. Tek krajem aprila jedinica je dobila ime *Çeliku*. Imali smo dve radio stanice, kako bismo međusobno komunicirali. I tada smo dobili ime *Çeliku*, jer smo morali da komuniciramo jedni s drugima kao *Çeliku 1* i *Çeliku 2*. A nije bilo tako sve do aprila, do kraja aprila. Bili smo jedinica, i moji nećaci su se priključili jedinici... i bilo nas je kasnije petorica, ali to nije bila jedinica *Çeliku* sve do kraja aprila.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ponovo tvrdim, gospodine Limaj, da vi pomerate datume unapred. Ovo je još jedan primer da vi pomerate datume unapred. To je ono što radite, zar ne? Pređimo na sledeće, molim vas...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Baš suprotno. Vi pokušavate da ovde opišete stvarnost koja nije izgledala tako. Istina je drugačija. Vi pokušavate da formirate nešto što nije postojalo. To nije bilo tako.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li onda možete da objasnite kako je to... kako su dobili... kako je osoba koja je napisala ovu knjigu napisala tako pogrešno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, evo, ja ovde uzimam samo jedan primer. Moram ovde da objasnim, jer sam rekao da su napravljene mnoge greške. 8. januara Sadik je kontaktirao OVK i postao pripadnik OVK. "8. januara Sadik je uspeo da kontaktira Fatmira Limaja i postao je pripadnik OVK." A mi smo videli na filmu, časni Sude, kako ja kažem da sam poslao poruku Skenderu, koji je bio Sadikov brat, da će trojica ljudi doći u njegovu kuću. Da to nije bilo tako ja ne bih mogao da im pošaljem poruku. To nije istina. I rekao sam da ovo ovde nije istina. To je greška.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je onda tipografska greška, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ja mislim da je to profesionalna greška ljudi koji su sastavili ovo.

ADVOKAT MANSFIELD: Da li mogu da intervenišem u ovom trenutku? Do sada nisam ulagao prigovor, ali bilo bi korisno znati odakle je ova knjiga, ko je zapravo napisao ovaj odlomak. Ukoliko će se on koristiti da bi se potvrdio kredibilitet svedoka, što je i bio prvobitni cilj, onda očigledno za te potrebe treba znati mnogo više o tom dokumentu, a dosadašnji komentari, bilo da se tiču toga da je promenio stranu ili kako je na šta reagovao, nisu zadovoljavajući.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, ovde zaista jeste pitanje porekla ovog dokumenta. Molim vas da to ispitajte.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vi ste učestvovali u organizovanju odbora koji će napisati istorijat ovih događaja, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije istina, časni Sude. Ja ne znam ko je autor ove knjige. Ja znam za inicijativu. To je bila jedna inicijativa ratnih veterana i nekih istoričara da se osnuje uređivački odbor koji bi prikupio sav materijal o mučenicima na jednom mestu, jer ljudi nisu znali ko su bili mučenici, odakle su bili, šta su radili i tako dalje. Dakle, zbog toga sam ja podržao tu inicijativu da se prikupi sav taj materijal zajedno. I bili smo spremni da se s njima konsultujemo. I ja sam izrazio svoju spremnost da im pomognem ukoliko žele da se konsultuju sa nama. Ali to je samo na tome ostalo. Ja nikada nisam sastavljao, pisao ili bilo šta radio za ovu knjigu. Niko me nije konsultovao. A u to vreme, to morate da znate, štampano je nekoliko knjiga i uz sve dobre namere, bilo je mnogo grešaka koje su tu napravljene. Ja vidim ovde greške o Sadiku, o Ismetu ali takođe i o sebi. Možda se nisu konsultovali s ljudima, s konkretnim ljudima koji su učestvovali da bi napisali onako kako je stvarno bilo. Tu imate moju fotografiju i u jednom od redova piše: "Fatmir Limaj je ranjen 25. juna 1998. godine." Ja znam kada sam ranjen. I ovde postoje dokazi koji pokazuju kada sam ja ranjen. A ovde se kaže: "Sadik, Fatmir i Ismet došli su 1997. godine." To je takođe greška, jer sam vam rekao

kada sam se vratio iz Švajcarske. Tako da ne znam. Iskreno da vam kažem, ne znam ko su autori, i oni... mogu samo da vam kažem da me nisu konsultovali, i zbog toga, nažalost, ovde sada ima mnogo ozbiljnih grešaka. Ali ovo je konkretan primer, tipičan primer koji govori o činjenici da je svaka osoba imala na umu svoju istinu i svoju priču, jer je situacija bila jako konfuzna, tako da je svako posmatrao tu situaciju svojim vlastitim očima. A ja vam sada predočavam situaciju onako kako sam je ja video. Uz sve najbolje namere i uz svu dobru volju, oni su ovde napravili neke fatalne greške. Ima još i drugih primera.

ADVOKAT MANSFIELD: Izvinjavam se časni Sude što intervenišem. Pokušavam da se suzdržim. Ali u svetlu ovog odgovora i činjenica da se sve ovo tiče samog kredibiliteta ovog svedoka, ja tvrdim da ovaj dokument ne bi trebalo dalje da se koristi. On nije sastavljao taj dokument, on nije bio autor dokumenta, to nije njegov dokument, to je očigledno. Naravno, prihvatam, ukoliko pitanje kredibiliteta može biti od koristi kasnije, ali u ovom trenutku predlažem da s tim okončamo. To je sporedna stvar, i ukoliko se te tvrdnje ne dokažu, ne bi trebalo da dalje ispitujemo. I još jedna napomena za kraj. Koliko sam shvatio, nije ni bila namere da se ovaj dokument uvrsti kao dokazni predmet.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, da li mogu samo... ja shvatam napomene gospodina Mansfielda, ali ovo je objavljen dokument i ono na šta ukazuje gospodin Limaj i ono o čemu je on svedočio, nešto je što se stalno ponavlja u ovom dokumentu. Želeo bih još da postavim jedno ili dva pitanja u vezi s tim a onda ću ići dalje.

SUDIJA PARKER: Da li to znači da ćete vi sada da se vratite na unakrsno ispitivanje o drugim stvarima?

TUŽILAC WHITING: Ne. Preći ću na drugo pitanje.

SUDIJA PARKER: Ali smatrate da niste do kraja iscrpli to pitanje, je li tako?

TUŽILAC WHITING: Ne, izvinjavam se, ali o poreklu nemam dodatnih pitanja. Imam jedno ili dva pitanja u vezi sa sadržajem ovog teksta, jer se ovde ponavljaju pitanja o kojima smo govorili.

SUDIJA PARKER: Produžite, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, razmatrajući ove odlomke o Sadiku Shali, Ismetu Jashariju i Jetë Hasaniju, videli ste da se u sva tri odlomka kaže da je jedinica *Çeliku* osnovana u martu 1998. godine. To je tačno, je li tako? Da li ste to videli? Jeste li to primetili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Naravno da sam primetio, ali to nije istina. To je katastrofalna greška. Ja sam vam naveo primer. Osoba koja je ovo napisala nije ništa znala o tome šta se dešavalo. On ovde kaže da sam ja ranjen u junu 1998. godine, ali ja nisam bio tada ranjen.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da nam bude jasno, da li je vaše svjedočenje da se ova greška stalno ponavlja u knjizi, ova ista greška?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, časni Sude. Ovo nije jedina greška. Ima i drugih grešaka takođe, i to samo pokazuje da autori ove knjige nisu imali elementarno znanje, ni o Sadiku, ni o Kumanovu i organizaciji u to vreme. Biografija je u redu, ali kada govore o organizaciji, vidi se da nisu imali jasna saznanja o stvarima kakve su bile u to vreme. I ja sam vam dao dva ili tri primera njihovih grešaka, što pokazuje da njihove informacije nisu bile tačne. 21. marta 1998. godine nije u OVK postojala jedinica po imenu *Çeliku*. Nije postojala. Naravno, oni su pominjali jedinicu *Çeliku* i ovde se pominje Jetë Hasani. On nikada nije bio vojnik u jedinici *Çeliku* u Klečki/Klečkë. On je bio pripadnik jedinica *Kroimire*. I Luan... Zatim se govori o komandantu Kumanova, da je on ranjen. On je ranjen u aprilu a ovde se kaže da je ranjen 25. jula. On je ranjen kada smo se vratili iz Drenice/Drenicë u Mališevo/Malishevë. A ovde se kaže da je on ranjen negde u Dukadinu/Dukagjini. Zatim se kaže da sam ja bio ranjen u Lozici/Llazicë, u Kijevu/Kijevë, što je takođe pogrešno. Dakle, sve ovo pokazuje da je autor imao pogrešne informacije ili da su ljudi koje je konsultovao imali pogrešne informacije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, dajte da sada govorimo o vašem pseudonimu *Çeliku*. Ranije ste svjedočili i ponovili ste to danas da sve do kraja aprila niste čak ni čuli to ime *Çeliku*. Rekli ste da ste 29. aprila prvi put čuli to ime *Çeliku*?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Nisam rekao da sam čuo. Rekao sam da je Rexhep Selimi predložio krajem aprila da imamo šifre, jer nam je on dao radio stanice. I ja sam mu rekao, u stvari, da bih želeo da mi pseudonim bude Arbeni. Bilo je i drugih predloga, ali ovo je bio predlog Rexhepa Selimija.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vaše svjedočenje je da pre 29. aprila to ime nije korišćeno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Apsolutno ne, bar koliko ja znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I, u stvari, kažete da tek nakon 29. aprila vojnici koji vas nisu poznavali pod pseudonimom "*Çeliku*", poznavali su vas kao "*Dajë*" i tako su vas i dalje nazivali. To je vaše svjedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. To nije bilo moje svjedočenje i vi ponovo pokušavate da ovde stvorite zabunu. Dozvolite da ovo objasnim. To nije bilo 29. aprila. To je bilo krajem aprila. Ja nisam rekao 29. aprila kao tačan datum. Časni Sude, dozvolite da to ponovo objasnim. Kada smo dobili dve radio stanice, sastali smo se sa Rexhepom Selimijem koji ih je i doneo i jedinica je morala da ima ime, kako bi bilo moguće da se odgovori kada se razgovara. I nisam mogao da odgovaram kao "*Fatmir*" ili "*Dajë*". I tada je Rexhep Selimi predložio šta da radimo i da uzmemo šifru. Ja sam rekao da bih ja koristio ime "*Arbeni*". A on je rekao: "*Ne. Daj da ostavimo Çeliku.*" Časni Sude, to je bila koincidencija. Ime mog brata Demira na turskom jeziku znači "*čelik*", *Çeliku* na albanskom. Tako da je bila koincidencija da moj pseudonim...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, već ste nam ispričali tu priču. Ali... drugog dana vašeg svjedočenja na stranici broj 13, u 14 redu neredigovanog

transkripta, kažete: "Mislim da se to desilo 29. aprila." Odatle sam ja rekao taj datum, 29. april. A sada kažete da to nije taj datum?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne. Ja to ne kažem ponovo. Ja ponovo ovde naglašavam. Ne mogu da budem precizan oko datuma sve vreme. Dakle, zato vam govorim da bi to moglo da bude krajem aprila i da ne mogu da vam dam tačan datum.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako mi dozvolite...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ne. Ako biste mogli da se usredsredite na sledeće. Rekli ste... pitao vas je gospodin Mansfield pod kojim imenom ste bili poznati u tom periodu, 9. maja [1998. godine] a vi ste odgovorili da je vaš pseudonim bio Dajė?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tako je. To je istina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Dakle, da li onda možete da objasnite kako to da je Sylejman Selimi svedočio da vas je u aprilu znao pod pseudonimom Ćeliku i Ramiz Qeriqi je svedočio da vas je takođe u aprilu znao pod pseudonimom Ćeliku? Obojica su svedočili u ovoj sudnici na isti način?

ADVOKAT MANSFIELD: Ponovo želim da uložim prigovor. To zaista nije pitanje koje može da se postavi i da se očekuje da ovaj svedok može da odgovori, da kaže šta je rekao drugi svedok a da svedok odgovori šta je on mislio pod tim. To nije odgovarajući način postavljanja pitanja.

SUDIJA PARKER: Gospodine Mansfield, u tome što kažete ima suštine. Ali ako malo preformulišete pitanje, gospodine Whiting, možda možete isto da postignete.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, zar nije tačno da ste krajem aprila, kao što su to svedočili Syulejman Selimi i Ramiz Qeriqi, vi bili poznati vašim vojnicima pod pseudonimom Ćeliku?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije tačno, jer u to vreme nismo imali vojnike. Već sam rekao da smo bili samo nas trojica ili četvorica a razlog zašto su oni to rekli bio je taj što su me posle avgusta meseca svi znali... svi na svetu su me znali pod imenom Ćeliku. I sada ne znam kako su oni čuli i kada su oni čuli, ali većina me je znala pod pseudonimom Ćeliku. A na kraju krajeva, ja ne znam zašto su to Sylejman i Luan rekli, jer u to vreme se čak nismo ni viđali Sylejman i ja. Stvarnost je potpuno drugačija. To nije istina. Dozvolite da vam to objasnim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, mislim da ste odgovorili na pitanje. Ali samo da bude jasno, vaše svedočenje je da ta druga dvojica svedoka greše oko datuma a da vi ne grešite. To bi bio fer rezime vašeg svedočenja, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja ne mogu da grešim o sebi, o svojoj ličnoj istoriji, o stvarima koje sam doživeo. To je jedan primer šta može da se desi kada se ne navede tačno period o kom se govori. A istina je ono što vam ja kažem. Njih dvojica su pogrešili.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada da govorimo o 9. maju, o bici u Lapušniku/Llapushnik. Tačno je zar ne, da su sledeći ljudi učestvovali u bici 9. maja: vi, Isak Musliu, Ramiz Qeriqi, Sadik Shala, Ismet Jashari, Haxhi Shala, Sabit Shala, Shaban Shala, Nexhmi Shala, Ramiz Shala?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tačno je. U stvari, to nije tačno. Tačno je ono što sam ja ovde rekao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete od ovih imena da mi kažete ko nije učestvovao?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ko po vama?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Kada je napad završen, ljudi su došli. Ali mi smo bili ti koji smo tamo išli. Ramiz Qeriqi je došao posle napada. Ismet nije došao jer je bio ranjen u nogu. Kada smo se vratili iz Lapušnika/Llapushnik videli smo ga u Beriši/Berishë. Bio je ranjen. Haxhi Shala je došao posle napada, kada je napad bio završen. Shaban Shala – ne znam o kom Shabanu Shali govorimo, ali nije bio tamo. Shaban Shala nije bio tamo u akciji. Bio sam ja, Isak, Sabit je ostao sa radio stanicom u Beriši/Berishë. Bilo nas je petorica: ja, Isak, Sadik, Bardhi i Nexhmi Shala. Nas petorica smo učestvovali u napadu. A ostali su došli kada je napad bio završen. Mnogi drugi su došli, čak i civili, ali nisu učestvovali u napadu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi ste bili zaduženi za vašu jedinicu. Da li je to tačno? U bici od 9. maja vi ste komandovali jedinicom koja je došla iz Klečke/Klečkë u Lapušnik/Llapushnik?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Vidite ovde jasno, časni Sude, ja sam bio zadužen za svoju jedinicu iz Klečke/Klečkë, za nas petoricu. Tu su bili i gosti. Mladi ljudi koji su prelazili iz jedne zone u drugu. I na osnovu onoga što smo videli, na osnovu razvoja događaja na putu, otišli smo da vidimo šta se dešava na putu Đurđica/Gjurgjicë – Orlate/Arllat. Bio je dan. Sadik... jer je bio iz tog područja, a ja sam prvi put išao tim putem, putem od Beriše/Berishë, tako da nas je Sadik poveo tamo tim vozilom i pratili smo šta se tamo dešava i na licu mesta odlučili šta da radimo. Rekli smo: "Idemo tamo" i otišli smo. Sadik i Nexhmi, koji je bio s nama i koji do tog trenutka nije bio vojnik OVK, on nam se tada pridružio. Zatim, Isak je takođe došao. On je tamo došao sa mnom da vidi šta se događa. I neki Bardhi koji je bio iz sela Drenovac/Drenoc a koji je došao u našu bazu na sedam dana, dok se ne pripremi baza na njegovoj teritoriji. Tako da kada smo videli kakva je bila situacija, videli smo da su Srpski vojnici postavili autobus kao neku vrstu zaštite, odlučili smo da siđemo niz brdo i da vidimo šta se dešava.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ovo je bio vrlo dugačak odgovor. Moje pitanje, na koje ste odgovorili na samom početku, bilo je da li ste vi bili zaduženi za jedinicu. Samo je to bilo moje pitanje. Tako da vas molim da svoje odgovore usmerite na moja pitanja i onda ćemo mnogo brže da završimo.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da su se Isak Musliu i Luan, Ramiz Qeriqi, zadesili u Klečki/Klečkë tog dana?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vratimo se na trenutak u vreme kada su ta dvojica došla. Takođe ste svedočili da ste ih sreli na jednom od svojih putovanja u Likovac/Likoc u aprilu 1998. godine. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste se vratili... vi ste otišli s njima u Klečku/Klečkë u to vreme... i Sadik. Dakle, da li ste vi, Sadik Shala, Luan i Isak Musliu otišli u Klečku/Klečkë u aprilu 1998. godine? Vi ste organizovali taj put, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je bio prvi sastanak na koji su došli zajedno s nama, da. Došli su sa nama iz Likovca/Likoc i pridružili nam se na putu za Klečku/Klečkë. To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I nakon što ste stigli u Klečku/Klečkë, Luan je produžio put i otišao u Krajmirovce/Krojmir?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Zajedno sa Isakom. Otišao je zajedno sa Isakom. A u to vreme, pravo da vam kažem, nisam znao gde idu, nisam znao da li oni idu u Krajmirovce/Krojmir. Ne znam kuda su krenuli, ali otišli su u svoje opštine, tamo gde pripadaju njihova sela. Otišli su zajedno i to je bilo prvi put da sam ja video te osobe. Prvi put sam ih video tog dana. Nisam ih nikad ranije video.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kažete da niste znali da je Luan otišao u Krajmirovce/Krojmir da formira jedinica OVK u Krajmirovcu/Krojmir? Vi to niste znali?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Nisam znao prvog dana, sada govorim o prvom danu. Raspravljali smo o tome. Rekli smo da ćemo otići do sela, do naših rodničkih sela, u naše rodne opštine, a Lipljan/Lipjan i Štimlje/Shtime su bile velike opštine. Oni su možda otišli u neka druga mesta, ali tačno je da su krenuli u svoja rodna mesta. To je bilo tog prvog dana.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I nakon što je Luan otišao u Krajmirovce/Krojmir, vratio se posle nekoliko dana. I onda se kretao nekoliko puta između Krajmirovce/Krojmir i Klečke/Klečkë tokom tog početnog perioda, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Problem je u tome što vi idete samo do pola puta u otkrivanju istine. Hajde da pređemo čitav taj put. Ne samo Luan, nego i Isak ponovo su se vratili u Klečku/Klečkë. Odmorili su se, jer kao što sam rekao, put je bio naporan. Odmorili su se neko vreme u Klečki/Klečkë i onda su nastavili svoj put za Likovac/Likoc, jer su tamo ostavili neke svoje prijatelje koji su zajedno s njima došli iz Nemačke. Nakon što su obezbedili bazu u mestu u koje su otišli, jer otišli su da obezbede bazu, onda su hteli da se vrate po njih u Likovac/Likoc i odvedu ih na njihove teritorije. Noćili su u Klečki/Klečkë, tu su proveli ceo dan i uveče su krenuli za Likovac/Likoc. I nije bilo nikakve potrebe da ih pratimo, jer su poznavali put. To je istina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je trebalo da bude moje sledeće pitanje koje ste vi već predvideli. Oni su došli u Klečku/Klečkë, otišli su u Likovac/Likoc i onda su se ponovo vratili u Klečku/Klečkë, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vratili su se iz Likovca/Likoc u Klečku/Klečkë. Povelili su dva ili tri vojnika sa sobom. Samo trenutak, molim vas. Dakle, povelili su dva ili tri vojnika sa sobom i približno u to vreme desili su se događaji u Lapušniku/Llapushnik. To je bilo u tom vremenskom periodu. Događaji su ih zatekli tamo gde sam ja bio, događaji u Lapušniku/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Drugog dana vašeg svedočenja takođe ste rekli da su u tom periodu aprila meseca, stotine vojnika prošli kroz vašu bazu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ako sam to rekao, onda je to greška. Ono što sam hteo da kažem jeste, da je u to vreme kroz Klečku/Klečkë, ne u aprilu, nego nakon aprila. Dakle, nakon aprila, ne samo stotine, već hiljade vojnika je prošlo. Izvinjavam se ako sam ranije napravio tu grešku u svedočenju. Ali ako se ne varam, između 15 i 20 vojnika je prošlo kroz Klečku/Klečkë u ovo vreme. Gospodine tužioče, u to vreme izvesni Ymer Ilazi prošao je i sa svojom grupom otišao u Jezerce/Jezerc.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Upravo se pozivam na stranicu broj 24 neredigovanog transkripta, u redu 14. Vi govorite gde su bili 9. maja i kažete: "Bili su u mojoj bazi" i ništa više od toga. Zatim kažete: "Ljudi poput Isaka, na stotine njih prošli su kroz bazu i kasnije." Na to sam se pozivao. U to vreme bilo ih je na stotine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Ne u to vreme. Želeo sam samo da vam navedem primer. A kasnije, u maju, junu, novembru, decembru više stotina ljudi je prošlo prema zonama Lap/Llap, Nerodimlje/Nerodime i drugim delovima Drenice/Dreničë, i do zone Karadak/Karadak. I ne samo kroz Klečku/Klečkë, već takođe i kroz druge krajeve. Ali uglavnom su prolazili kroz Klečku/Klečkë jer je to bilo sigurno mesto da se odatle ode u zone Nerodimlje/Nerodime i Karadak/Karadak. Ali ja nisam ovde dao konkretan vremenski period. Ovo sam, jednostavno, naveo kao primer kada sam rekao da su ljudi poput Isaka, dakle mladići poput Isaka, bilo ih je na stotine, prošli kroz Klečku/Klečkë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li nešto nije u redu? Treba li vam nešto?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Molio bih da odem u toalet.

SUDIJA PARKER: Prekinućemo sada i nastavićemo u 17.55 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude. Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P153. I to bi, takođe, trebalo da se stavi na sistem *Sanction*. Mislim da svedok ima problema sa mikrofonom... sa slušalicama. Isključene su.

OPTUŽENI LIMAJ: Sada je u redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, vidite tu fotografiju? To je dokazni predmet Tužilaštva broj 153.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na fotografiji ste vi, Luan, Kumanova i Isak Musliu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vi se slažete da je ta fotografija snimljena u Klečki/Klečkë aprila meseca 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Može se pretpostaviti, ali mogla je biti malo jasnija. Ovde se jasno vidi da sam ranjen i mislim da je to april. Ako bismo dobili jasniju fotografiju, onda bismo mogli bolje da vidimo, jer i Ismet i ja smo bili ranjeni. Zapravo, siguran sam da je ovo bilo u aprilu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, mislite da je fotografija iz aprila?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Može biti. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da je ova fotografija snimljena?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Iskreno govoreći, ne sećam se, ali znam da se do tada nismo slikali. Kada je Luan došao, on je imao foto aparat. Ali do tada nismo imali foto aparat. I fotografije su prvi put bile snimljene tada kada je on došao. Mislim da je to bilo aprila meseca. Kada je on došao iz Nemačke, doneo je foto aparat. Mi do tada nismo imali. Nismo imali ni uniforme.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu.

TUŽILAC WHITING: Završio sam sa tim dokaznim predmetom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, sada govorimo o Krajmirovcu/Krojmir. Ramadan Behluli je svedočio u ovoj sudnici da je on bio vojnik koji je stupio u OVK u Krajmirovcu/Krojmir 30. aprila 1998. godine. I nakon što se priključio rekao je da je dobio naređenje od Luana u Krajmirovcu/Krojmir, koje je i izvršio, a Luan je dobio naređenje sa višeg nivoa. To je sve tačno gospodine Limaj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, to nije tačno. Ako hoćete to da rezimirate, možete. Ali istina je sledeća: on... taj čovek je bolje upoznat, ali ja znam jednu stvar. U to vreme, Ramiz Qeriqi, kada je došao u Klečku/Klečkë, mi nismo imali ništa osim našeg oružja. Šta je on radio u Krajmirovcu/Krojmir, šta je organizovao i kako su stvari funkcionisale, ja ne znam. Govorim o tom vremenu. Zato sam rekao da ne znam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, Luan - Ramiz Qeriqi je u ovoj sudnici svedočio da je u maju 1998. godine postojao lanac komandovanja koji je išao iz Likovca/Likoc, preko Klečke/Klečkë do Krajmirovca/Krojmir. To je tačno, zar ne, da je

postojao lanac komandovanja koji je išao iz Likovca/Likoc, preko Klečke/Klečkë do Krajmirovca/Krojmir i do drugih tačaka?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne sećam se da je on rekao to tako kako vi kažete. Ali ako je to bio slučaj, to nije tačno. Ako želite mogu da vam kažem jednu drugu stvar. Ramiz Qeriqi je bio direktno povezan sa svojim prijateljima, časni Sude u Drenici/Drenicë, koji su bili angažovani u jednom drugom pokretu ranije, i on je u to vreme bio u direktnoj komunikaciji sa svojim prijateljima u Drenici/Drenicë. A to je bilo još i pre nego što je došao da se priključi oslobodilačkom ratu. Dakle, ta mreža nije radila na način kako ste vi to opisali.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vaše svedočenje je da u maju 1998. godine nije postojao komandni lanac koji je išao iz Likovca/Likoc, preko Klečke/Klečkë do Krajmirovca/Krojmir? Da li je to vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije postojao takav lanac komandovanja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, u njegovom intervjuu koji je sada dokazni predmet Tužilaštva broj P160, Shukri Buja je rekao da je dobijao naređenja od vas, a kada ne biste znali šta da radite, konsultovali biste se sa Glavnim štabom u tom vremenskom periodu, u maju... u maju...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne razumem šta govorite.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ponoviću vam.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: O čemu govorite?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ponoviću. U intervjuu koji je dao Shukri Buja, koji je sada u dokaznom spisu kao dokazni predmet Tužilaštva broj P160, on je rekao da je u tom vremenskom periodu dobijao neka naređenja od vas i kada vi ne biste znali šta treba da se radi, konsultovali biste se sa Glavnim štabom?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije tačno. Apsolutno nije. Mogu da vam predočim stotinu argumenata časni Sude, koji potvrđuju suprotno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mene gospodine Limaj ne interesuju argumenti. Interesuju me samo dokazi, u redu? Samo odgovorite na pitanje. Dakle, vi kažete da to nije tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nikada u svom životu nisam izdavao naređenja Shukri Buji. U ime Glavnog štaba jesam. Ali lično, ne. Nikad.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi njemu jeste izdavali naređenja u ime Glavnog štaba?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kada sam postao član Glavnog štaba, jesam. Prenosio sam odluke Glavnog štaba, i to je bio deo onoga što je Glavni štab odlučio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali vaše svedočenje je da u aprilu, maju, junu i julu niste nikada izdavali naređenja Shukri Buji?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nikad. Nikad.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I nikada niste izdavali naređenja ni Luanu? To je takođe vaše svedočenje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Sa Luanom je malo drugačiji slučaj. Kada je formirana brigada u avgustu, ja sam bio njegov komandant brigade i od avgusta sam mu izdavao naređenja.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da niste nikada izdavali naređenja u aprilu, maju, junu i julu mesecu?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nikada.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nije postojao komandni lanac iz Likovca/Likoc, preko Klečke/Klečkë do Krajmirovca/Krojmir. To je vaše svedočenje, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, u to vreme. Nije postojao.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pređimo sada na period nakon borbi od 9. maja. Rekli ste da maja meseca 1998. godine, nakon borbi od 9. maja, da ste otišli u Lapušnik/Llapushnik u dva navrata tokom borbi. Jednom je bilo 17. ili 18. maja a zatim treći put, rekli ste da mislite da je to bilo 21. maja ali da niste sigurni da li je datum tačan. Da li se sećate da ste to rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Sećam se, gospodine tužioče. To se odnosi na dve borbe. Druga borba da li je bila 22. maja ili nešto kasnije... čini mi se da je bila 29. maja, ali u tom periodu to je bio treći put.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ponovo ste predvideli moje pitanje. Hteo sam da vas pitam da li je moguće da je treća bitka bila 29. maja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je moguće. Moguće je. Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U stvari, da li sada mislite da je tada bila treća bitka kada ste vi bili u Lapušniku/Llapushnik, 29. maja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Kažem da je moguće, jer je to bila najveća bitka. To govorim iz perspektive intenziteta te bitke. To je bila veća bitka. Ona koja je bila oko 29. maja, bila je prilično velika.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi ste bili u Lapušniku/Llapushnik tada zbog te borbe?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Rekli ste da ste nakon 29. maja bili zabrinuti... kako ste opisali, zbog euforije koja je vladala, i bili ste zabrinuti da...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I bili ste zabrinuti jer ste smatrali da je OVK bila ranjiva u Mališevu/Malishevë i da Srpske snage mogu da uđu i zauzmu to područje?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne znam da li sam dobio ispravan prevod ali OVK nije bila zaštićena, ali događaji koji su se odvijali... Mališevo/Malishevë je došlo pod našu kontrolu bez bilo kakve vojne akcije. To nije bio rezultat vojnih operacija. To nije

bio rezultat vojnog potencijala OVK, to je bila kopija... to je bio fenomen upravo kao i onaj koji se odigrao u Lapušniku/Llapushnik, i tako dalje. I narod je to primio sa euforijom. I znao sam da OVK nema snage da odbrani Mališevo/Malishevë od Srpskih snaga, ukoliko ga Srbi napadnu. I na to se to odnosilo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Razumem. Dakle, vi nam kažete da ste bili zabrinuti zbog te euforije?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Molim da se gospodinu Limaju pokaže dokazni predmet Tužilaštva broj P37. I uz malo sreće možda ćemo uspeti to da imamo na sistemu *Sanction*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, da li se sećate da ste dali intervju televizijskoj stanici iz Tirane, negde 3. juna 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I dokument koji se nalazi pred vama je dokazni predmet Tužilaštva broj P37, to je transkript tog intervjua. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I pročitacu iz dokumenta pojedine delove. Na početku se kaže: "Intervju sa gospodinom Čelikuom, jednim od komandanata Oslobođilačke vojske Kosova u jednom od područja Drenice/Drenicë". I postavljeno vam je sledeće pitanje: "Komandante, da li možete, molim vas, da nam nešto kažete o otporu gerilskih jedinica OVK sa vašeg područja?" A vi odgovarate: "OVK je organizovana snaga i uživa veliku podršku, kako u Drenici/Drenicë, tako i na svim drugim područjima Kosova/Kosovë koja su zahvaćena ratom. Naša vojska uz podršku lokalnog stanovništva pruža jak otpor neprijatelju." To ste rekli, gospodine Limaj, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I to je bila istina, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije. Ako želite, mogao bih da prokomentarišem celu ovu izjavu. Ne mogu iz tako kratkog snimka da opišem čitav kontekst, kako smo do toga došli, i tako dalje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Želeo sam da idemo korak po korak. Dakle, rekli ste ovde: "OVK je organizovana snaga i uživa veliku podršku, kako u Drenici/Drenicë, tako i na svim drugim područjima Kosova/Kosovë koja su zahvaćena ratom." Vi ste to rekli i to je bilo istina, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Časni Sude, to nije tačno. To je bilo prvi put da pripadnik OVK govori preko televizije. Bilo je tu i tamo izjava, ali prvi put da se neko pojavio sa svojim likom na televiziji bilo je kada sam ja to uradio, i to je emitovano na albanskoj nacionalnoj televiziji. I to je bio program o dijaspori, o Kosovu/Kosovë. I za to vreme, u tom intervjuu, kao pripadnik OVK, mogao sam da upotrebim i snažnije reći da opišem OVK. I to je bilo, gospodine tužioče, posle bitke u Lapušniku/Llapushnik. To je

bila velika bitka. Mi smo pobedili u toj bici. I posle te bitke, kao rezultat bitke, obavljen je taj intervju, i to je bio šlagvort. To je bio predmet razgovora u intervjuu – otpor u tom kraju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I dakle, vi nama sada kažete da to što ste govorili u tom intervjuu nije istina?

prevodioci: Ispravka prevodioca: to je bio intervju gde nije bilo slike, samo je bio ton.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa šta ste vi očekivali od komandanta? To je bilo prvi put da se govori o OVK i to je bila prva prilika da se predstavi OVK, i to je bilo prvi put da se ja pojavljujem u sredstvima javnog informisanja. I tu je upotrebljen pseudonim Čeliku. Ako imate na umu kakav je bio moj položaj tada, to je bio prvi put, i ja sam želeo da predstavim OVK u najboljem mogućem svetlu. I tako sam i uradio. Čak i da realnost nije bila takva, mi smo želeli da bude takva i želeli smo da predstavimo OVK na najbolji mogući način.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vaš iskaz je da ste vi preuveličali situaciju i da ono što ste tada rekli nije tačno. To je vaš iskaz, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Tako je. Bilo je preuveličano. Preuveličao sam situaciju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, šta je onda sa rečenicom: "Naša vojska uz podršku lokalnog stanovništva pruža jak otpor neprijatelju." I to je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Stanovništvo je pružalo pomoć. Bilo je određenih stvari koje su bile realne, jer su civili učestvovali u raznim akcijama u Lapušniku/Llapushnik. Većinu stanovništva činili su seljani.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ali "pruža jak otpor neprijatelju". Ponoviću svoje pitanje: "Naša vojska pruža jak otpor neprijatelju." To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: U toj borbi u Lapušniku/Llapushnik mi smo pružali otpor kako sam već opisao. To je bilo... to se videlo. To je bila prva frontalna akcija. To je bila prva prava bitka.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ili drugačije...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeće pitanje je bilo: "Možete li nešto da nam kažete o stvarnim rezultatima otpora?" A vi odgovarate: "Veći deo teritorije Drenice/Dreničë i Lapušnika/Llapushnik je slobodan i pod kontrolom naših snaga, pod kontrolom OVK. Naše snage već mesec dana imaju kontrolu nad magistralnim putem Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, počev od..."

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne vidim taj deo ovde. Niste mi to dali. Imam samo ovo. Molim vas dajte mi tu stranicu gde je taj citat. Ja ovde imam samo kraći transkript. Dobio sam samo četiri paragrafa.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, nemate pitanje: "Možete li nešto da nam kažete o stvarnim rezultatima otpora?" To pitanje se ne nalazi u vašem primerku?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nema ga.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li... da li ovo...
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Samo...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li imate ovo: "Veći deo teritorije Drenice/Drenič i Lapušnika/Llapushnik je slobodan i pod kontrolom naših snaga..." da li je taj tekst...
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije ovde.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Onda ćemo ovo ostaviti po strani pa ću pribaviti bolji prevod pre nego što vam postavim ova pitanja. Dakle, gospodine Limaj, zauzimanje, odnosno preuzimanje kontrole nad magistralnim putem Peć/Pejë – Priština/Prishtinë kod Lapušnika/Llapushnik, bio je strateški od velike važnosti za OVK, zar ne?
OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kasniji razvoj događaja pokazao je upravo ovo što ste sada rekli, da je to bilo, strateški gledano, važno. Ali kad se vodila ta borba, mi nismo razmišljali o događajima kako će se odvijati u budućnosti. Jednostavno smo želeli da zaustavimo Srbe. I dakle, sprovedena je ta vojna akcija i posle toga smo se vratili u svoje baze. Ali kasnije se ispostavilo da to jeste strateški bilo važno. Shvatili smo to. Ali u tom trenutku nismo mogli čak ni da zamislimo da će Srpska policija da toleriše blokadu puta od strane OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, sada ću da vam predočim šta je Sylejman Selimi rekao o tome kada je ovde svedočio. On je rekao: "Naša strategija za to područje bila je da imamo slobodan koridor i da možemo tim koridorom da transportujemo oružje za OVK." To je tačno. Bilo je važno da se preuzme kontrola nad tim mestom da bi se prevozilo oružje na teritorije pod kontrolom OVK. Zar to nije tačno, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, molim vas, pogledajte način na koji smo učestvovali u toj akciji. To pokazuje koliko je to bilo tačno. Ja govorim o sebi i šta smo mi radili tamo. Šta su radile druge jedinice, ne znam. Možda je gospodin Selimi imao takav plan. U stvari, mi smo otišli tamo i ja sam bio ranjen. Jedva sam mogao da se služim oružjem. A da li su drugi ljudi to planirali ili se pripremali za to... ako pogledate događaje, oni pričaju drugačije istine, jer, kada smo mi otišli tamo da pomognemo, jedinice nisu bile u klanu Lapušnik/Llapushnik. Borbe su bile u Đurđici/Gjurgjicë, gospodine tužioče, i u Orlatu/Arllat, u pravcu rodnog mesta gospodina Krasniqija, i ja mislim da mi u to vreme čak uopšte nismo ni mislili kakvi će biti rezultati borbe. I u stvari, kao što sam rekao, borbe su počele u Đurđici/Gjurgjicë. Mislim da nije bilo nikakvog plana ili pripreme. Ali, naravno, kasnije smo se razvili, OVK se razvila, i uz pomoć Boga ostvarili smo šta smo želeli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, rekli ste da tokom borbi 9. maja u Lapušniku/Llapushnik nisu učestvovali samo pripadnici vaše jedinice, već i druge jedinice, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, borba se vodila u Đurđici/Gjurgjicë i Orlatu/Arllat, a zatim je kasnije došla jedinica iz Prćeve/Përqevë. Prćevo/Përqevë je selo u blizini Lapušnika/Llapushnik. I budući da su Srpske snage bile duž puta od Đurđice/Gjurgjicë prema Lapušniku/Llapushnik, postojala je izvesna razdaljina između njih i ta jedinica iz Prćeve/Përqevë pritekla je u pomoć vojnicima koji su se borili u Đurđici/Gjurgjicë dok je...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ta jedinica... Izvinjavam se što vas prekidam, gospodine Limaj, ali ta jedinica je bila sa druge strane puta Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, ne sa vaše strane, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da. Ona je bila...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I kada su se konačno borbe premestile u Lapušnik/Llapushnik, tamo je bilo nekoliko jedinica iz raznih mesta koje su učestvovala u borbama. Da li je to tačno? Nije bila samo vaša jedinica, već je bilo i drugih jedinica koje su se borile u Lapušniku/Llapushnik, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kasniji razvoj situacije... borbe su počele u Đurđicu/Gjurgjicë i ta jedinica iz Prćeve/Përqevë koja je napala Srpske snage, tu je bilo civila, dobrovoljaca koji su došli sa raznih strana, iz više sela. Na primer, civili su nam takođe pritekli u pomoć. Ne znam koliko ih je bilo. Nisam imao predstavu koliko ih je došlo da nam se pridruže u tom trenutku. Ali glavni događaj ili glavna borba je bila tamo. Nije trajala jedan dan. To je bila borba koja je trajala više dana, još od ranije, jer su Srpske snage želele da prođu u to selo, da uđu u Đurđicu/Gjurgjicë kako bi izvršile raciju u selu. I zato su borbe tu počele. A jedinica koja je tu pritekla u pomoć nije dozvolila Srpskim snagama da prođu u selo i zatim, trećeg dana odigralo se ono što ste vi pomenuli u Lapušniku/Llapushnik, kada smo mi tamo došli. Ali prva dva dana borbe nisu bile tako žestoke. Bile su niskog intenziteta. I Srbi možda nisu mislili da ćemo pružiti toliki otpor.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, ako bismo mogli da se vratimo na moje pitanje. Moje pitanje je bilo: kada su se trećeg dana, 9. maja, borbe premestile u Lapušnik/Llapushnik nije samo vaša jedinica učestvovala u borbama, nego je bilo i drugih jedinica OVK iz raznih mesta koje su učestvovala u borbama. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao što sam rekao, bili su seljani, vojnici, razne jedinice. Nisam znao odakle su došle, ali mnogi su uzeli učešće u borbi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: I ko god je čuo, došao je da se pridruži.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Baš kao i mi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je bilo moje pitanje. Molim da vam se sada predoče tri dokazna predmeta.

TUŽILAC WHITING: To su: dokazni predmet Tužilaštva broj P119, dokazni predmet Tužilaštva broj P159 i dokazni predmet Tužilaštva broj P154.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle... Oh, izvinjavam se. Molim vas da prvo pogledate dokazni predmet Tužilaštva broj P154. Gospodine Limaj, sada gledate dokazni predmet Tužilaštva broj P154. Tu vidite liniju koja je povučena na području... u gornjem levom uglu dokaznog predmeta. Da li vidite to? Vidite li?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: To je nacrtao Ramiz Qeriqi kada je obavljen s njim razgovor 23. aprila 2003. godine i saglasio se s tim ovde u sudnici. I ono što je on rekao ovde u sudnici o tome, jeste da je za vreme perioda maj – juni 1998. godine ovo područje unutar ove linije bilo područje pod komandom Klečke/Klečkë i da ste vi bili osoba koja je bila zadužena za Klečku/Klečkë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Kao prvo...

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sačekajte moje pitanje. To je tačno, zar ne, da je to područje bilo pod komandom Klečke/Klečkë u maju i junu 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, pravo da vam kažem, ne sećam se da je Ramiz rekao ovo što vi sada kažete ovde. Možda sam zaboravio, ali to nije tačno. Apsolutno nije tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako vi...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: O kojoj teritoriji govorite? O kojoj zoni govorite uopšte, kada imate svega tri ili četiri osobe? Mi čak nismo ni razgovarali o takvim stvarima. Nas je bilo svega trojica ili četvorica, maksimum petorica pripadnika OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas, usredsredite se na pitanje, jer mi govorimo o maju i junu 1998. godine, a ne dakle o vremenu kada vas je bilo trojica ili četvorica. U redu? Ali vi i dalje tvrdite da to nije istina, kada je reč o maju i junu 1998. godine? U redu.

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne. Takva definicija apsolutno nije tačna. Delom je to ono što se događalo posle avgusta. To se dogodilo nakon avgusta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da sada pogledamo dokazni predmet Tužilaštva broj P119. Da li imate taj dokazni predmet pred sobom?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, ovo je nacrtano 25. aprila 2003. godine za vreme razgovora koji je obavljen sa gospodinom Ramadanom Behlulijem i to je sada dokazni predmet Tužilaštva broj P119. A gospodin Behluli, dok je povlačio ovu liniju koja se vidi na karti, rekao je da je ovo područje bilo područje odgovornosti Klečke/Klečkë u julu mesecu 1998. godine i da ste vi bili komandant u Klečki/Klečkë. To je tačno, zar ne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, i sam gospodin Behluli je rekao da se baš ne fokusira na vreme. Ali to nije tačno, časni Sude. Gospodine tužioče, to je bilo nemoguće

u to vreme. To je bilo nemoguće. Ovo što pokušavate ovde da dokažete, bilo je nemoguće. Te stvari nisu istinite, ne za vreme o kome govorite. Jer da je tako, ja bih to rekao. Ali nije bilo tako. Vi, zapravo, ovde pokušavate da dokažete nešto što nije bilo istina, što nije bilo tačno za Klečku/Klečkë u to vreme. Kao što sam rekao, mnogi ljudi su imali različitu predstavu o tome šta se događalo u maju, junu i julu, ali ako vi govorite o zonama, teritorijama, komandama, odgovornosti, o tim stvarima možete da govorite tek u periodu posle avgusta. I to je istina, gospodine tužioče. Za mene lično nije ništa... ja ne pokušavam ovde da izbegnem istinu. Znam sebe i nemam razloga da pokušam izbegnem odgovornost.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, molim vas da sada pogledate dokazni predmet Tužilaštva broj P159. Ovo je skica koju je nacrtao gospodin Shukri Buja u toku razgovora od 28. aprila 2003. godine. Sva tri dokazna predmeta iscertana su otprilike u istom periodu, u istoj nedelji, u aprilu 2003. godine. I dokazni predmet Tužilaštva broj P159, što je razgovor sa gospodinom Shukri Bujom, a to je sada u evidenciji. Gospodin Shukri Buja je opisao ovu skicu i rekao je da su to bila mesta koja su bila pod komandom Klečke/Klečkë u maju i junu 1998. godine. I on je stavio vaše ime uz ime Kumanova u centru skice koja predstavlja Klečku/Klečkë. To je tačno, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Dozvolite mi da prokomentarišem ovaj dijagram, molim vas.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Pa, dozvolite mi samo...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To nije tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vaše svedočenje je da su sve te tri skice netačne?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, kako su ovde prikazane, ne, to nije istina. Shukri je pokušao da opiše šta se ovde događalo. Ja sam bio u Klečki/Klečkë. Vidite, ovde je Glavni štab. A gde je Glavni štab? Nije izvan Klečke/Klečkë. Naravno da sam ja bio komandant u Klečki/Klečkë ali gde je mesto gde je bio Glavni štab? On je u Klečki/Klečkë, naravno. A Glavni štab je bio najviše telo u organizaciji. Ali to ovde nije objašnjeno do kraja. Tema nije do kraja iscrpljena.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, sećate se, naravno... kad smo gledali insert iz intervjua Shukri Buje, sećate se da...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: ...je on nacrtao Glavni štab tamo, ne zato što je on bio na drugom mestu u Klečki/Klečkë, nego što je ta komanda bila iznad vaše komande u Klečki/Klečkë. Sećate se toga, zar ne, gospodine Limaj?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, sećam se vrlo dobro njegovog intervjua ali ne na način na koji vi to sada objašnjavate. O mnogim stvarima koje je on tamo rekao, na neki način je bio pritisnut. Bio je pritisnut od vas. Rekao je da nije nikada primao naređenja od mene. On je imao veze sa Klečkom/Klečkë a vi ste pokušavali da dokažete suprotno. On nikada nije rekao da je primao naređenja iz Klečke/Klečkë a vi sada ovde

pokazujete ovaj dijagram. Mislim da je Shukri objasnio ono što je hteo da kaže, a ja sada ovde pokušavam da kažem istinu.

ADVOKAT MANSFIELD: Časni Sude, ja moram sada opet da intervenišem. Izvinjavam se što to radim, ali ako mogu tako da kažem, ovo je potpuno besmisleno da se sada ovde odaberu delovi iz razgovora sa drugim svedocima – naravno da ja to mogu da iznesem u dodatnom ispitivanju i naravno u svojoj završnoj reči – ali u suštini, ako ćemo tako da radimo sa sva tri svedoka, onda treba istaći kvalifikacije koje su dali u svojim iskazima. Šta vi o tome mislite na duge staze, to je naravno drugo pitanje, ali da se odabere deo iskaza i da se kaže svedoku „To je istina, zar ne?“ – to je, ponavljam, sasvim neprikladno i traćenje vremena.

SUDIJA PARKER: Sasvim se slažem sa vama da gubimo iz vida vremensku ograničenost za ova pitanja, gospodine Mansfield, i budite uvereni da nakon što smo čuli dokaze i dobro ih proučili, da smo, kao uostalom, kako se čini, i vaš klijent, sasvim svesni razlika u iskazu, i stoga vaša zebnja neće imati uticaja na ono što govorite. Imajte u vidu to da je vaš klijent bio prisutan sve vreme kada su ovi svedoci bili u sudnici i zbog toga ne može da se kaže da on nije nikada čuo za to. I iz tog razloga mi nećemo intervenisati u ovom trenutku. A gospodin Whiting je to čuo i imaće u vidu ono što je rečeno i uzeti to u obzir dok bude nastavljao sa svojim unakrsnim ispitivanjem. Hvala vam.

TUŽILAC WHITING: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, za sledeće pitanje koje ću da vam postavim, daću vam sada jednu tabelu. Radi se o zaštićenim svedocima i njihovim pseudonimima, koji su svedočili u ovom predmetu i moraću o njima da govorim, koristeći pseudonime, ali naravno ne mogu od vas da očekujem da se vi sećate svih pseudonimima, u redu?

TUŽILAC WHITING: Ne znam da li Pretresnom veću i Odbrani trebaju kopije ove tabele. Vidim da Odbrana odrečno klima, znači ne. Vidim da neki klimaju glavom a neki odmahuju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, gledajući ovu tabelu, vidite svedoka L-95?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate njegovog svedočenja?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate susreta s njim krajem jula 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, sećam se susreta s njim.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I to je bilo u Novom Selu/Novosellē?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, gospodine tužioče. On je bio zbunjen. Nakon ofanzive u Mališevu/Malishevě i u Lapušniku/Llapushnik ljudi nisu znali gde da idu. Moguće je da je to bilo ili u Novom Selu/Novosellě ili u Klečki/Klečkě. Oni su bili tamo i ja sam im našao mesto gde mogu da ostanu. Moguće da sam ih sreo u mestu gde su bili smešteni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Recite nam gde se sećate da ste ih sreli? Gde se sećate da ste se sreli sa ovim svedokom?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Pa, teško mi je da se setim tačnog mesta. Da li je to bilo na putu ili u kući gde su oni odseli. Stvarno je teško toga se setiti. Ali mislim da sam tu osobu sreo i ne samo jednom, već više puta. Mada ne znam tačno gde je došlo do prvog susreta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Shvatam da ne možete tačno da se setite gde, ali da li se sećate da je to bilo u Novom Selu/Novosellě?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A to je bilo onog dana kada je pao Lapušnik/Llapushnik 26. jula ili dan ranije ili dan kasnije. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda mogu da pogrešim oko tačnog datuma, jer su događaji od 25., 26. i 27. jula bili takvi. Ali, mogao bi biti ili 27. ili 28. juli. Mogao bi, takođe, da bude i 26. juli. Ali nisam siguran oko datuma. To su bili strašni događaji i nije bilo ničeg specifičnog po čemu bih se ja toga sećao. Nisam siguran koji je to bio datum.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A vi ste mu rekli ako mu bude bilo šta potrebno da dođe u Klečku/Klečkě?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: To je tačno. Pošto su se oni smestili tamo, rekao sam im: "Šta god vam je potrebno" misleći pri tome na hranu "možete da dođete i da mi se javite u Klečku/Klečkě".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I vi ste mu rekli da će on biti odgovoran tamo? Da će on biti odgovoran za vojnike koji su se nalazili tamo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ja ne znam kako su oni došli ali čini mi se da sam dobio poruku od njegovog komandanta. To je bila šifrovana poruka i trebalo je da tu poruku njemu prenesem. Dakle, ja sam samo preneo poruku njegovog vođe. Jer je to bila jedinica *Dukagjini*.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, da li možemo da pređemo na privatnu sednicu, molim vas?

SUDIJA PARKER: Molim privatnu sednicu.

(pauza)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da vodite računa da ne spominjete njegovo ime, već samo pseudonim.

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, rekli ste da ste primili šifrovanu poruku. Kako je vama ta poruka prenesena? Kojim putem?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Gospodine tužioče, mislim da su ti mladići bili u tom delu Mališeva/Malishevë posle događaja u Mališevu/Malishevë i jedan od tih vojnika, sada ne mogu da se setim da li je to bio neki od mojih vojnika, doneo mi je poruku. Doneo mi je pismo. Tako sam dobio (...) (*Izbrisano po nalogu Prétresnog veća*) (...)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas ako možete da izbegnete pominjanje imena.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, molim da se ovo izbriše.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Limaj, kažete da je poruka bila prenesena u pismu i da je bila šifrovana?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije bila šifrovana. Tu je pisalo ime, prezime, poruka od te osobe: "Tom mladiću reci da je on zadužen za tu grupu. Učini mi to jer ja ne mogu da dođem tamo". I to je bilo to. Dakle, rekao je da ne može da dođe, što znači da je planirao da dođe ali nije mogao. Tako da je rekao: "Dok ja ne dođem reci tom vojniku da je on odgovoran za tu grupu." i takve stvari.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U 9. redu na 79. stranici transkripta ovde ste rekli: "Primio sam poruku od njegovog komandanta i poruka je bila šifrovana." Dakle, da li sada kažete da...

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, ne, ne.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je pogrešno prevedeno ili ste vi pogrešno rekli?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Možda je greška u prevodu. Nisam rekao da je poruka bila šifrovana. Rekao sam samo poruka. Nisam upotrebi reči "šifrovana poruka". Iskreno da vam kažem, čak ni danas ne znam kako izgleda šifrovana poruka i kako se takve šifrovane poruke sastavljaju.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi ste imali još jednu priliku da sretnete tu osobu, tog svedoka i to je bilo u vašem štabu u Klečki/Klečkë, nekoliko dana kasnije, jedan ili dva dana kasnije, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da, sreo sam ga. Mogu da vam kažem šta mi je rekao, mada se toga ne sećam se, jer moguće je da je on došao u Klečku/Klečkë i da se tamo sreo sa mnom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A tom prilikom kada ste se sreli, tu su bili komandanti raznih jedinica... Isak Musliu, Kumanova, Shukri Buja... koji su bili tu a vi ste čekali sastanak i oni su vama podnosili izveštaje, ili bar Shukri Buja i Kumanova su podnosili izveštaj vama na tom sastanku. Da li je to tačno? Da li se to dogodilo?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, gospodine tužioče. Časni Sude, to nije tačno. Mi nismo imali mesto gde smo boravili u to vreme. Bilo je sasvim normalno da Isak i drugi vojnici budu sa nama zajedno. Pili smo čaj zajedno. Čak ni Shukri nije imao mesto gde da ode, jer su Srpske snage ušle u njegovo selo i svi njegovi vojnici su došli u Klečku/Klečkë. O kakvim izveštajima mi ovde govorimo? Samo smo imali običan razgovor. Pili smo čaj. Vodili smo jedan običan razgovor. To nije istina.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, vi niste vodili taj sastanak?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nije bilo nikakvog sastanka, gospodine tužioče. Ono što vi nazivate sastankom, sastanci koje smo mi imali u Klečki/Klečkë su drugačiji, a ta osoba o kojoj govorite, on nije bio na takvom sastanku. On je samo bio u toj zoni i onda se vratio u svoju zonu. Tako da nije bilo nikakvog razloga da on bude na nekom takvom sastanku 5. avgusta ili pre 5. avgusta. Ali to se dešavalo kada su oni dolazili u Klečku/Klečkë po odela ili po cigarete. Obično su dolazili po cigarete. Tada bi ta osoba sela sa nama. A svi ti vojnici, kao što sam rekao, mi smo bili pod srpskom ofanzivom i svi vojnici iz tih područja su bili tamo. Tako da njegova interpretacija ne stoji. To nije istina.

prevodioci: Prevodioci ljubazno mole svedoka da govori sporije. Hvala.

ADVOKAT MANSFIELD: Možemo li da znamo za kog svedoka se tvrdi da je rekao da je Fatmir Limaj vodio taj sastanak, tako da bismo mogli da proverimo?

TUŽILAC WHITING: To je svedok L-95 i to je 49. dan, na 4.218. stranici zapisnika.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle...

SUDIJA PARKER: Vi ste čuli gospodine Limaj da govorite suviše brzo?

OPTUŽENI LIMAJ: Izvinjavam se, časni Sude. Dajem sve od sebe da ne govorim brzo, ali zaboravim se.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, da se vratimo sada na juni i juli mesec 1998. godine... za vreme tih meseci borbe su se vodile u raznim mestima kao što... možete to da ostavite sa strane ili možda da sudski poslužitelj to odnese. U junu i julu mesecu 1998. godine vodile su se borbe u raznim mestima kao što su Crnojlevo/Carralevë, *Blinaje*, Lužnica/Luzhnicë. Da li se sećate toga?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da. Bilo je borbi na tim mestima koje ste pomenuli, a takođe i na drugim mestima.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Za vreme maja, juna i jula meseca 1998. godine da li je bilo borbi u Klečki/Klečkë?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, nije bilo nikakvih borbi u Klečki/Klečkë, gospodine tužioče.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Nisam ni mislio. Dakle, borbe u Crnojelju/Carralevë bile su, sećate se, 14., 17. i 21. juna, otprilike?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Da vam pravo kažem, ne sećam se datuma. Mislim da je u Dulju/Duhël bilo borbi 1. ili 2. kada su oni javno istupili i ne sećam se datuma drugih borbi. Bilo je povremeno sukobljavanja ali se ne sećam drugih borbi, osim ove 2. i ove poslednje od 25. jula.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate borbe koja se dogodila u Lužnici/Luzhnicë oko 25. juna 1998. godine?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne sećam se datuma, ali bilo je borbi u Lužnici/Luzhnicë u više navrata. Tamo se nalazi jedno mesto koje se zove *Bajrak* i časni Sude, Srpske snage su tamo, kao i u *Čuki*, koristile ta mesta za svoje premeštanje. Srpske snage su pokušale u nekoliko prilika da prodru u selo i zato je bilo nekoliko bitaka sa tim snagama. U klancu Dulje/Duhël, kao i na drugim mestima Srpska policija je koristila neke baze koje je ranije koristila Vojska Jugoslavije. I zato kažem da je u Lužnici/Luzhnicë bilo povremeno borbi na više mesta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada je bilo borbi na tim raznim mestima, kao na primer, u Crnojelju/Carralevë ili Lužnici/Luzhnicë, jedinice iz drugih mesta dolazile su da pomognu u borbama. Da li je to tačno?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Vojnici iz raznih jedinica, u zavisnosti kada bi i gde čuli za te borbe, odlazili su da pomognu i to je počelo nakon što se javno saznalo za postojanje tih jedinica. I u početku to je funkcionisalo tako što bi jedan prijatelj obavestio drugog prijatelja i to je tako bilo u svim jedinicama OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A povremeno pomoć jedne jedinice drugoj jedinici koordinirana je iz Klečke/Klečkë, je li tako?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Nikad se takav slučaj nije dogodio, gospodine tužioče. Ako je bilo iz Klečke/Klečkë... recimo, hajde da kažemo da su bile dve borbe... jedna grupa je otišla na jedno mesto a druga grupa na drugo mesto. Ali ovo što ste vi rekli da je bilo koordinirano iz Klečke/Klečkë, to nije tačno. To je bila odgovornost koju su sami vojnici osećali. Ko god je osećao da je potrebno da ode i pomogne drugima, oni bi odlazili, ali to nije bilo koordinirano iz Klečke/Klečkë. Nismo ni mogli da koordiniramo.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li se sećate da ste poslali ili dali instrukcije Ramizu Qeriqiju i još nekim vojnicima u junu 1998. godine da odu i pomognu u borbama u blizini Orahovca/Rahovec, u selu koje se zove Ratkovac/Ratkoc? Da li se sećate da ste to uradili?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Ne, to nije istina. To nije istina. Istina je drugačija i ja ću vam reći to. Događaji u Ratkovcu/Ratkoc kod Orahovca/Rahovec... Luan je bio u

svojoj tradicionalnoj odeći. On je došao u Klečku/Klečkë u posetu. Bio je na putu za Mališevo/Malishevë, išao je po naftu. Mi smo bili spremni i pitali smo ga: "Ideš li sa nama?" a on je rekao: "Ne." I to je bilo to. Nije istina ovo što ste vi rekli da je neko nekog poslao u Krajmirovce/Krojmir. To nije istina. To je bilo po slobodnom izboru, gospodine tužioče. Nisi mogao da mu kažeš: "Dakle, idi tamo" ili "Idi i pomози ovoj jedinici". U Klečki/Klečkë, da vam pravo kažem, vi ste mogli da kažete vojniku: "Ti idi tamo, ti idi onamo" ali u Krajmirovcu/Krojmir niste. U to vreme niste.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li ste Luanu rekli da ode sa te teritorije u Ratkovac/Ratkoc? Samo da ili ne. Da li je on tom prilikom otišao iz Klečke/Klečkë do Ratkovca/Ratkoc?

OPTUŽENI LIMAJ – ODGOVOR: Mislim da jeste, ali ne znam. Iskreno da vam kažem, ne znam. Možda grešim. Nije to bilo ništa tako specifično zbog čega bih toga trebalo da se setim. Takve stvari su se događale svaki dan. Na primer, neko bi otišao u Mališevo/Malishevë da poseti svoju porodicu i zatekao bi se u borbi i tamo bi ostao po tri dana a da niko nije znao gde se nalazi. Takve stvari su se događale svakodnevno.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, mislim da je vreme da završimo za danas?

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, samo jedna stvar. Možda bi noćas mogao moj učeni kolega da proveri transkript i citat koji je ovde dat. Gledajući zvanični sudski transkript i citat koji je moj uvaženi kolega dao, ne postoji ništa što bi, po mom mišljenju, dokazalo postavljeno pitanje. Jedino što ja mogu da nađem, možda moj uvaženi kolega može da proveri, jeste na stranici broj 4.235 gde je tom konkretnom svedoku postavljeno pitanje o sastanku i sve što je on rekao da je Čeliku zatražio da svako govori o problemima. Međutim, to ne znači da je on prvi govorio. Ja ne mogu ništa da nađem u transkriptu gde je svedok rekao da je gospodin Limaj vodio sastanak ili da je predsedavao sastankom. Zato molim svog uvaženog kolegu da prouči to o pitanje i možda ponudi objašnjenje.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospodine Khan. Mi ćemo sada prekinuti i nastaviti sutra u 14.15 časova.

Sednica završena u 19.01 h.

Nastavlja se u sredu, 25. maja 2005. godine u 14.15 h.

